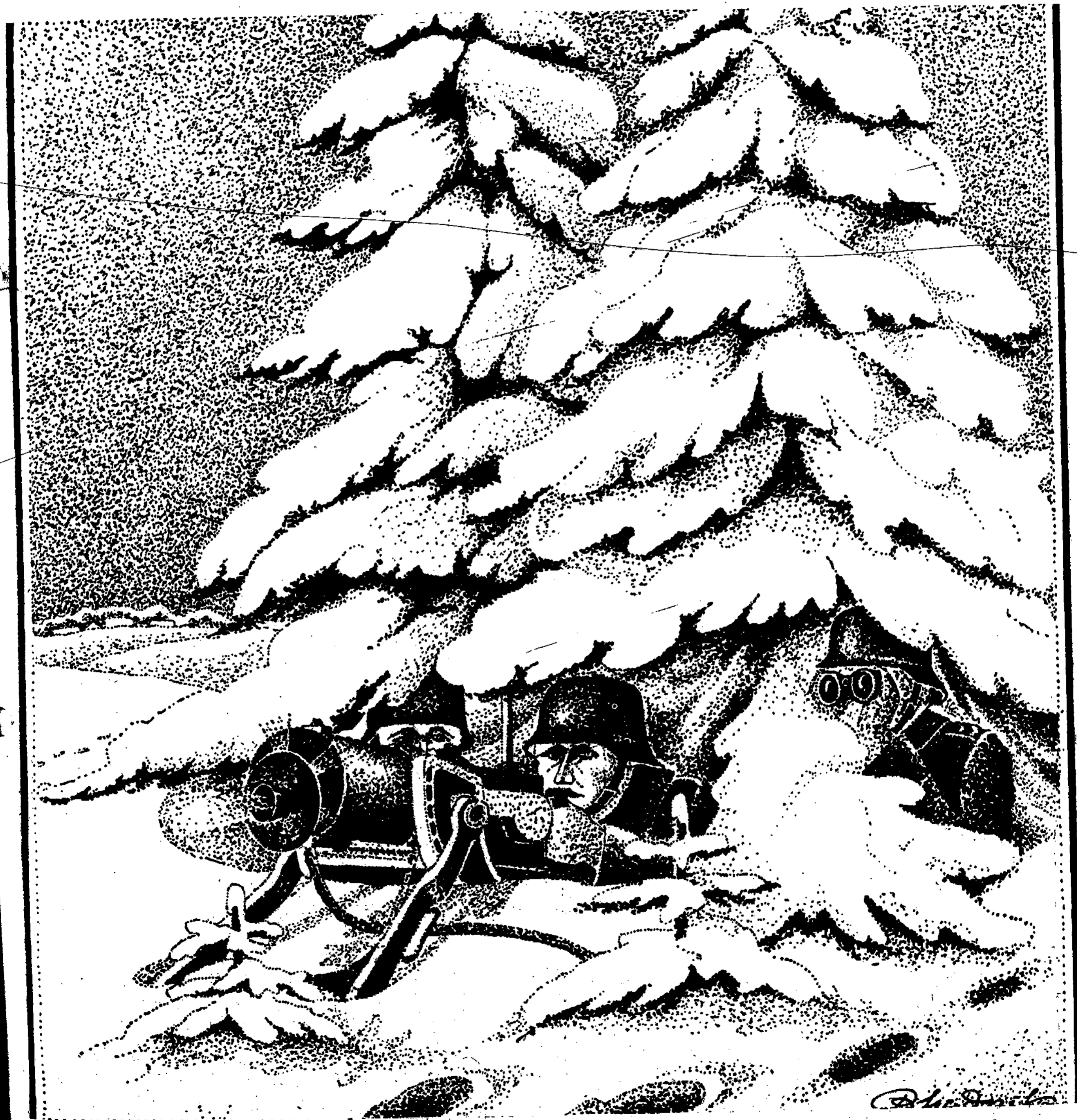

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 3

Politikos apžvalga

SOVIETŲ RUSIJA IR TAUTŲ SAJUNGA

Kaip žinoma, Sovietų Rusija ligi šiol nėra Tautų Sąjungos narys. Tačiau paskiausiai pasikeitė jos pažūra į Tautų Sąjungą. Sovietų politiniuose sluoksniuose nurodoma, kad vis dėlto Tautų Sąjunga atsispyrė prieš japonų ekspansijos tikslus, Japonija liko izoliuota ir turėjo išstoti iš Tautų Sąjungos. Šiaip ar taip Tautų Sąjunga yra tam tikra bent stabdomoji jėga ir kiekvienos valstybės prievolė su ja bendradarbiauti. Kaip išvada nurodoma, kad galimas Sovietų Rusijos įstojimas į Tautų Sąjungą. Jeigu įstojimas taip greit neįvyks, tai bus nusistatęs Sovietų Rusijos stebėtojas prie Tautų Sąjungos, kaip ligšiol panašiai daro kiekvienu svarbiu politiniu atsitikimu Jungtinės Amerikos Valstybės.

ITALIJA IR NUSIGINKLAVIMAS

Anglijos spauda praneša, kad per Anglijos užsienių reikalų ministerio Simono atsilankymą Romoje ir jo pasitarimus su Mussolini paaiškėjo, kad nors Italija pageidauja Tautų Sąjungos reformų, tačiau ji tai nelaiko pirmaeilium reikalu ir sutinka minėto reikalo išsprendimą atidėti, kad nesuirtu nusiginklavimo konferencija. Anot Mussolini, nusiginklavimo problema dabar yra aktualiausia. Taigi, reik manyti, kad dabar bus atiduota nusiginklavimo konferencijai pirmenybė prieš visus kitus reikalus ir bus stengiamasi pasiekti bent kokiu rezultatu, nes kitaip ji turės visiškai suirti. Tuomet Europai grestu bausis karo pavojus.

PRASIDEDA TAUTŲ SAJUNGOS SESIJA

Sausio 15 d. prasidėjo Tautų Sąjungos tarybos sesija, kuri užtruks apie savaitę. Šiai sesijai pirmininkauja lenkų užsienių reikalų ministris plk. Beckas. Per šią sesiją bus apsvaistytos parengiamos priemonės plebiscitui (gyventojų atsiklausimui) Saaro krašte pravešti. Šis plebiscitas turi įvykti 1935 m. ir per jį to krašto gyventojai turės pasisakyti, ar kad kraštas liktu prijungtas prie Prancūzijos ar pereitų į Vokietijos žinion. Sesijoje asmeniškai dalyvaus anglų užsienių reikalų ministris Simonas, kuris neseniai grįžo iš Italijos.

VOKIEČIAI NEPATENKINTI ANGLŲ-ITALŲ PASITARIMAI

Vokiečių spauda paskiausiai labai daug rašo apie Simono ir Mussolini pasitarimus ir reiškia nerimą dėl tų pasitarimų. Itakingieji vokiečių laikraščiai nurodo, kad per pasitarimus buvo paliestas ir vokiečių nusistatymas Tautų Sąjungos ir nusiginklavimo konferencijos reikalais, o tų pasitarimų išvada esanti, kad reikia gražinti Europos politiką atgal į Tautų Sąjungos ir nusiginklavimo konferencijos rėmus, tuomet Vokietija liktu izoliuota.

AUSTRIJOS VIDAUS BŪSENA

Europos spauda susirūpinusi įtempta Austrijos vidaus būsena, nes tai gali atsiliepti ir į jos užsienio politiką. Mat, paskiausiai, nepaisant persekiojimų, vis labiau įsistiprina Austrijoje nacionalsocialistai ir kanceleriui Dolfussui sunku su jais apsidirbti. Jeigu jis turėtų atsistatydinti, tai reikštų nacionalsocialistų laimėjimą. Tuomet ateitų galas Austrijos savarankiškumui, nes ji patektų į Hitlerio įtaką. Tačiau sunku tikėti, kad tai gali įvykti, nes Austrijos savarankiškumu suinteresuotos Anglija ir Prancūzija ir net Italija, kuri, žinoma, nenorėtų turėti reikalų su stipria Vokietija, kaip kaimynu. Dabar Dolfussas daro paskutinius mėginimus sudrausti nacionalsocialistus. Tam tikslui jis įsakė mobilizuoti 1000 Vienos heimvero narių kovai su hitlerininkais.

JAPONAI VIS VERŽIASI Į KINIJA

Japonai rengiasi įkurti Rytų Azijoje naują imperiją, kuri vadinsis Manmėngkuo ir apims Mandžiūriją, Mongoliją ir Šiaurės Kiniją. Toji imperija bus, žinoma, japonų įtakoje ir jie galės ten įvykdyti savo kolonizacijos planus. Kinai yra, kol kas, bejėgiai atsispirti prieš tuos japonų planus.

PRANCŪZIJOS IR SSSR EKONOMINIAI SANTYKIAI SU-TVARKYTI

Šiomis dienomis parafuota (pasirašyta atskirais paragrafais. Tai daroma prieš pasirašant pilną tekstą) prancūzų-sovietų prekybos sutartis. Šioji sutartis sudaryta sovietų - prancūzų prekybos santykiams praplėsti. Pagal šią sutartį rusų prekės bus leidžiamos į Prancūziją mažiausiais muitais. Už tai Rusija pasižada per metus užsakyti Prancūzijoje įvairių dirbinių už 250 milijonų frankų. Tuo ir sutvarkyti Prancūzijos ir Sovietų Rusijos prekybos santykiai.

SUOMIŲ-VOKIEČIŲ SANTYKIŲ PAAŠTRĖJIMAS

Neseniai vokiečiai uždraudė įvežti į Vokietiją suomių žemės ūkio produktus. Kaip atsakymas į tai, šiomis dienomis išleistas valstybės prezidento dekretas, kuriuo uždrausta įvežti į Suomiją daug vokiečių prekių. Už tų prekių įvežimą numatyta didelė bausmė (kalėjimas ir piniginės baudos). Tokių prekių iš Vokietijos į Suomiją įveždavo kasmet už 400 milijonų suomių markių. Taigi, vokiečiai savo uždraudimu pakenkė sau.

ANGLŲ KARIUOMENĖS YDOS

Vienas didžiausių anglų karo specialistų, ats. gen. Fulleris, neseniai paskelbė laikraščiuose savo nuomonę dėl anglų kariuomenės. Anot šio specialisto, anglų kariuomenės organizacija turi daug ydų. Ypač nepaprastai atsilikusi yra sausumos kariuomenė. Mat, Anglija, kaip kolonijinė valstybė, visą savo dėmesį kreipia ne į sausumos kariuomenę, bet į karo laivyną, o sausumos kariuomenė atsilikusi nuo moderninių karo priemonių ir įrengimų.

ESTŲ POLITIKAS IR GENEROLAS APIE PABALTIO VALSTYBIŲ BŪSENA

Šiomis dienomis estų žinomas generolas ir valstybės vyras Laydonneris viešai pranešė apie Estijos ir bendrai Pabaltijo valstybių būseną. Anot generolo Laydonnerio, Pabaltijo valstybėms gresia pavojus tiek iš vakarų, tiek iš rytų. Tiesa, rytų kaimynas, Sovietai, dabar nepavojingi, nes visos jų jėgos koncentruotos Tolimuose Rytuose prieš japonus. Tačiau, jeigu japonai aneksuotų ten jų teritorijos dalį, tai jie atsiskaitų nuo karo su japonais ir pradėtų akciją vakarų pusėj — prieš Pabaltijo valstybes. Dėl vakarų kaimyno, vokiečių, generolas Laydonneris pareiškė, kad jų siekimai užgrobti Pabaltijo valstybių žemes yra aiškūs, tačiau jie nepakankamai ginkluoti. Jeigu Pabaltijo valstybės jiems tinkamai atsispirs politinėmis priemonėmis, tai jie nuo savo tikslų turės atsisakyti.

VOKIEČIŲ PRASIMANIMAI APIE LIETUVĄ

Paskiausiai dėl Klaipėdos krašto vidaus būsenos sutvarkymo, kuris atliekamas neišeinant iš Klaipėdos konvencijos ir statuto ribų, vokiečiai sistematingai skleidžia prasimanymus pasakas apie Lietuvos žygius Klaipėdoje. Jų oficialūs žinių biūrai skelbia, kad lietuviai smurtu tvarko Klaipėdos kraštą, ketina suimti landratus (savivaldybės veikėjus) ir kitus autonomijos aukštesniuosius valdininkus ir nori priversti krašto direktoriją atsistatydinti. Dėl tų gandų mūsų pasiuntinybė Berlyne pareiškė protestą ir nurodė, kad atsakomybė dėl santykių įtempimo krinta vokiečiams, kurie skleidžia apie Lietuvą neteisingas žinias.

Skaitykim ir
platinkim
savo **KARĮ!**

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Svt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai

„Spindulio“ B-vės spaustuvė Kaune.

77236
1934 metų
sausio 18 d.

LTSR
Knygų Rūmų
biblioteka

0406

KARYS

Nr. 3 (775)
Eina XVI metai

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

Įgudusių šaulių naudojimas kautynėse

Mūsų kariuomenės statutuose išskiriama ypatingai šaulių grupė — įgudusieji šauliai. Įgudusiems šauliams parengti duodama bendrų nurodymų, bet jų reikšmė ir naudojimas kautynėse, atrodo, perdaug šykščiai tepažymėti.

Čia patiekiu keletą minčių, kaip šitą reikalą sutvarkė rusų kariuomenės pėstininkų statutas. To statuto dešimtame skyriuje „ypatingos karių pareigos“ nurodoma, kad:

„įgudęs šaulys, be bendrų pareigų, turi mokėti savarankiškai apšaudyti priešininko taikytojus, vadovaujančius asmenis, sekėjus, staiga pasirodančius ir ūmai pasislepiančius kitus gyvuosius taikinius“. Be to, nurodoma, kad visus tuos taikinius turi įgudęs šaudyti iš 800 m atstumo.

Pagal šio statuto nurodymus, ginamosiose kautynėse, būrio vadas, sudarydamas būrio šaudymo planą, turi duoti įgudusiems šauliams atskirą uždavinį.

Atrodo nereikia įrodinėti, kad įgudę šauliai gali būti sunaudoti ir kitų rūšių kautynėse. Pagal mūsų statutų dvasią tas įgudusių šaulių panaudojimas kautynėse paliekamas mažesnių dalinių viršininkų iniciatyvai. Tokį šio klausimo išsprendimą galima būtų ir priimti, tik, atrodo, reikėtų dažniau reikalauti ir priminti, kad mažesniųjų dalinių viršininkai nepamirštų tos iniciatyvos parodyti. Kiek teko pastebėti manevruose ir šiaip pratimuose — mažesniųjų dalinių viršininkai į įgudusių šaulių naudojimą kautynėse visai nekreipia dėmesio, įgudusius šaulius visai pamiršta. Tai yra klaida. Kautynių pasisekimas priklauso nuo tinkamo visų turimų priemonių sunaudo-

jimo, nuo tinkamo uždavinių paskirstymo. Šito, atrodo, niekuomet nereikėtų pamiršti.

Kiekvienas pėstininkas gerai numano, kad šautuvas, gero, įgudusio šaulio rankos valdomas, yra patikimiausias ir geras ginklas. Tą pasitikėjimą reikia ugdyti, visur ir visuomet skatinti, pavedant atskirus kautynių uždavinius atlikti.

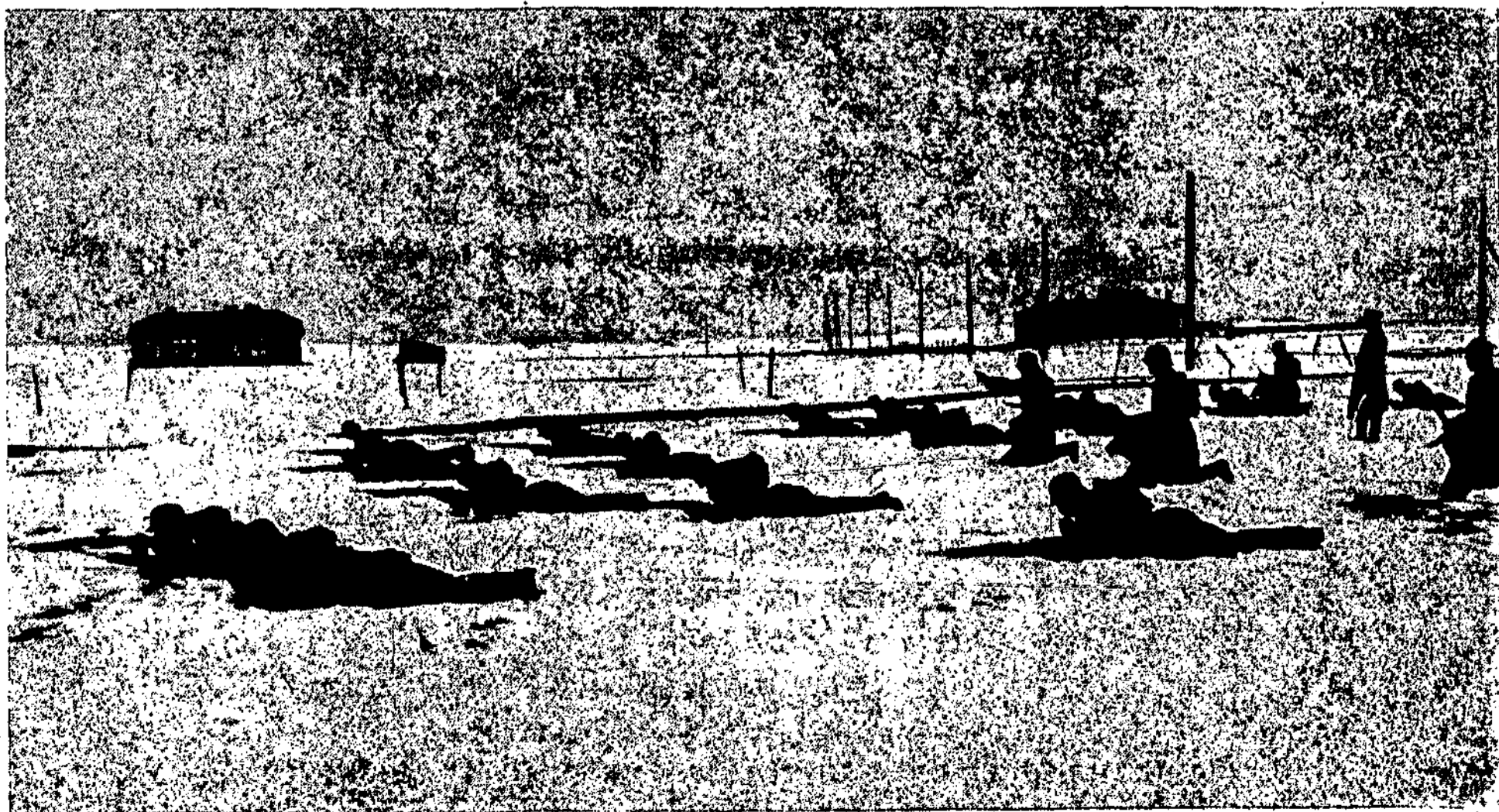
Kiekviename būry yra keli geri, įgudę šauliai. Jeigu būrio ar skyriaus vadas negali iš anksto šaudymo plane įgudusiems šauliams duoti atskiro uždavinio, pravartu būtų numatyti jiems nors ypatingą vietą, kad, reikiant, vėliau galėtų šio ar toki uždavinį duoti. Dabar labai dažnai pasitaiko, kad įgudę šauliai kautynėse neatlieka tai, ką jie galėtų atlikti. Suprantama, tuo būrio ar skyriaus vadas visai nesąmoningai silpnina savo dalinio ugnies galingumą. Reikėtų daryti atvirkščiai: būrys ar skyrius galės lengviau atlikti savo uždavinį, palaikys gerą nuotaiką, savo ginklu pasitikėjimą ir mažiau turės nuostolių.

Jeigu statutuose išskiriama ypatinga šaulių grupė — jiems reikia skirti ir atskirus uždavinius. Studijuodamas vieno pulko kautynes dėl Lietuvos nepriklausomybės, radau ne vieną pavyzdį, kaip keli įgudę šauliai nugalėjo tokias kliūtis, kurių negalėjo įveikti visos kuopos ugnies priemonės. Tai įsidėmėtina!

Gerai įgudę šauliai yra ne tik kautynių skyriaus, būrio, bet ir visos kuopos pasididžiavimas, kuopos garbė. Tad daugiau dėmesio geriems šauliams juos parengiant, duodant uždavinius ir, apskritai, naudojant kautynėse!

Stepas Dykūnas

Mes dirbam ir žiemą

Kautynių skyrius artėjant ir puolant

Puolamųjų kautynių tikslas — sumušti gyvąją priešų jėgą ir paimti tą vietą, kurią priešas užėmęs.

Puolamosios kautynių skyriaus kautynės skirstomos į šitokias fazes: 1) artėjimas, 2) susidūrimas su priešu, 3) puolimas, 4) ataka ir 5) užimto ploto laidavimas.

Kautynių skyriaus artėjimas (I ešelone)

Artėjimas prasideda tuomet, kada gali pradėti kliudyti priešui tolima artilerijos, sunk. kulk. ir aviacijos ugnis ir trunka, kol pradeda žmonės turėti nuostolių nuo lengvųjų kulkosv. ir šautuvų ugnies.

Artėjant pėstininkai nešauda, nes mažai ar visai nekenčia nuo priešų pėstininkų ugnies.

Atvykęs kautynių skyrius į išeities artėjimo ribą, išstato apsaugą — lengv. kulk., kuriam duoda uždavinį (šaudymo linkmė vietiniais daiktais). Skiria sekėją, duoda jam uždavinį (sekimo sektorių vietiniais daiktais). Nustato sutartinius ženklus ir ryšį su savim, kurie yra sekami iš skyriaus paskirto žmogaus, kad apsisaugotų nuo netikėto priešų puolimo. Čia kautynių skyrius gauna įsakymą artėti — pulti. Įsakyme paliečiami šie punktai:

- 1) Kur randasi priešas, kryptis, jo tolumas ir ką jis veikia.
- 2) Uždavinys kuopai, būriui ir skyriui.
- 3) Kuria linkme, keliu, taku, slėniu artėti.
- 4) Artėjimo-puolimo eiliniai tikslai.
- 5) Kaimynai iš dešinės ir kairės.
- 6) Per kurias vietas punktus kilosis kuopos, būrio vadų vadovietės.
- 7) Ryšys su būrio vadu ir kaimyniniais skyriais.
- 8) Kokia ugnies parama remis kautynių skyrių.
- 9) Per kurias vietas punktus kilosis kautynių gurguolė ir tvarstomasis punktas.
- 10) Kuria kryptimi, keliu, taku ir per kurias vietas punktus siųsti kautynių patrulį ir jo sudėtis.
- 11) Pavojingesnės kryptys ir punktai.
- 12) Išeities puolimui riba (kurią nustato pats skyrininkas arba būrio vadas).
- 13) Kada ir kur bus tiekiamas maistas.
- 14) Kiti nurodymai: atkreipti patrulių dėmesį į įtariamus lauke punktus, judesius, žymes, kliūtis ir t. t. Nesustoti dėl staigios atskirų šaulių ugnies. Signalai bei sutartiniai ženklai.

Paaškinęs skyrininkas (ar būrio vadas, veikiant būrio sudėtyje) žmonėms uždavinį, skiria apsaugos patrulį iš dviejų žmonių, nurodo jiems artėjimo kryptį ir per kurias vietas punktus jie turi pereiti. Vyresnysis grenadierių grandies grandininkas laiko artėjimo kryptį. Nustato sutartinius ženklus, kuriais išpėja apie priešą ir praneša, kad jo nėra. Patruliai slenka šoksmis nuo vienos ribos iki kitos normaliu greičiu, kol niekas nepasipriešina jų slinkimui. Patruliai visą laiką turi laikyti akies ir balso ryšį tarp savęs ir su skyrininku. Jie slenka pasiruošę šauti, išnaudodami ir mažiausius žemės įdubimus, iškilumus, jie turi viską matyti. Jie eina krantais, grioviais, šlaitais ir t. t. viską sekdami į priekį. Kiekvieną judesį, kiekvieną įtariamą punktą tuojau nurodo skyrininkui, kuris patikrina arba išžvalgo.

Skyrininkas paskiria iš skyriaus vieną žmogų, kuris sektų patrulių ženklus ir juos praneštų jam.

Skyriaus žvalgomasis frontas neturi būti didesnis kaip 100 metrų.

Skyrius, pradėdamas artėti, rikiuojasi kautynių tvarka: šautuvai užtaisyti rankose, dujokaukės parengties padėtyje, kastuvėliai išimti iš makščių.

Skyrininkas veda savo skyrių numatytu ir parinktu iš anksto keliu, derindamas manevravimo rikiuočių formas prie žemės nelygumų, jos raukšlių ir vietinių daiktų, išnaudodami krūmus, daubas, griovius, slėnius ir t. t. Užnuodytame terene jis vengia kiek galima gilių prieigų, aukštos žolės, krūmų, griuvėsių ir t. t.

Artėjant skyrius seka, apieško tereną, daro pasiūlymus ir perduoda pranešimus.

Skyrininkas pats valdo patrulius, tikrindamas jų veikimą; įsako tikrinti tereną ir rinkti apie priešą ir vietovę žinias, netrukdamas eiti branduoliui. Kulksvaidininkai eina paskui skyrininką nurodytoje distancijoje, išnaudodami tereną, ir turi būti pasirengę atsakyti ugnimi į kiekvieną skyrininko pareikalavimą.

Skyrininkas neturi pamiršti laikyti akies ryšį su būrio vadu ir kaimyniniais skyriais.

Skyriui artėjant, gali pasitaikyti šios aplinkybės:

- 1) Atskiri žmonės — nereikia leisti jiems pereiti priešų link, taip pat neleisti praeiti ateinantiems nuo jo. Juos sulaiko ir skyrininkas siunčia pas būrio vadą.
- 2) Kliūtys, nugriovimai ar šiaip koki nors parengimai gynimuisi — turi būti žvalgų apžiūrėti, prisidengiant lengv. kulksvaidžiu, kliūtys nurodomos būrio vadui, o pats skyrius artėja toliau į priekį.
- 3) Aukštumos — nuo kalno, kalnagubrio, aukštumėlių viršūnės, šlaitai, priekyje miškų arba kaimų pakraščiai, uždangos ir visos apylinkėje aukštumos apžiūrimos, nieko nepastebėjus, slinkti pirmyn. Skyrius turi greitai pereiti visas aukštumas.
- 4) Tiltai — du patruliai eina į antrą tilto pusę, tuomet kiti žmonės tuojau su uždėtais durtuvais apžiūri tilto apačią, prisidengus lengv. kulksvaid., kuris turi būti pastatytas prie tilto įėjimo ir parengtas šaudyti.
- 5) Miškas — jei artėjama mažame miške — lengv. kulk. statomas pozicijoje taip, kad galėtų apšaudyti pamiškę, o patruliai išžvalgo miškelį ir užima antrąją pamiškę, nieko neradus, pereina ir lengv. kulk. Jei didelis miškas — skyrius pasirenka (kiek galima) kelią arba lygiagretų spindžių savo artėjimo kryptį, patruliai daro šoksmus iki skersinių kelių, prošvaisčių, kirtimų ir t. t., o lengv. kulk., pasirengęs šaudyti, seka juos. Patruliai greitai numato antrą sekimo punktą ir jo prieigas į jį, nuo savo stovėjimo vietos daro naują šoksmą į priekį nuo to kelio ar linijos, kur yra lengv. kulk. pasirengęs šaudyti. Pereinant mišką, krūmus, distancijos ir tarpekliai sumazinami, einama su uždėtais durtuvais.
- 6) Priešo lėktuvas — skyrininkas duoda iš anksto nustatytą švilpuku garsą — signalą, sulig kuriuo visi žmonės turi kuo greičiausiai išsiskleisti į

visas puses ir prisitaikyti prie žemės nelygumų; atsigulti nejudėti, blizgančius daiktus pastėpti po savim, kad nepastebėtų priešo lakūnas. Tik miške ir dideliuose krūmuose nereikia bėgti ir sustoti, išskiriant retą lapuotą mišką ir krūmus (žiemos metu), nes miške iš oro nesimato, ir priešo lakūnas nepastebės.

7) Artėjimas per kaimelį, atskirą gyvenamą vietą, — lengv. kulk. statomas taip, kad galėtų šaudyti svarbiausią iš jo išėjimą, o patruliai žvalgydami turi užimti priešingą pakraštį. Tuomet skyrius greitai pereina minėtą vietą. Sutiktieji gyventojai apklausinėjami, o įtariami asmens siunčiami pas būrio vadą. Skyrininkas turi rašyti pranešimą būrio vadui pažymint, ką iš vietinių gyventojų sužinojo.

8) Didelio miesto, vietovės perėjimas — artėjama lygiagrečia gatve, alėja artėjimo krypčiai. Patruliai eina iš abiejų gatvės pusių, slinkdami pasieniais, sekdami priešingos jiems pusės langus ir duris. Jie eina šoksmis nuo vieno skersgatvio prie kito, prisdengiant lengv. kulkosv., kuris turi galėti šaudyti gatvę ir atvirus protarpus. Skyrininkas apklausinėja kelis sutiktus gyventojus ir reikiant ima vieną kaip vadovą.

9) Paklydo apsaugos patruliai — stabtelėti, greitai pakeisti kitais — naujais ir slinkti pirmyn. Jei leidžia aplinkybės, senuosius prijungti prie skyriaus.

10) Artilerijos ir minosvaidžių šaudomos vietos perėjimas — šaudomą vietą reikia apeiti, pakliuvus į netikėtą artilerijos užtveriamą ugnį, — kuo greičiausiai išsiskleisti vilnin, padidinti distancijas ir perbėgti į priekį, užtveriamosios ugnies ruožo ar vietos, kur vėl tuojau reikia susirinkti prie skyrininko. Skyrininkas ar grandininkas turi nurodyti nors perbėgimo kryptį. Perbėgęs anksčiau minėtą ruožą ar vietą, skyrius negaišdamas artėja pirmyn.

11) Artilerijos ir minosvaidžių šaudomų plotų perėjimas — išsiskleisti vilnin, padidinti distancijas ir greitai perbėgti šaudomą plotą. Sviediniui artinantis ir netoli kritus, tuojau gulti, atsikelti tik po to, kai sviedinys sprogo ir skeveldros prazvimbė ir greitai perbėgti į sviedinių duobes, numatyti sau kelią, kaip greičiau susirišti su skyrininku. Artilerijos ir minosvaidžių šaudomuose plotuose reikia būti pasirėngusiems apsisaugoti nuo dujų.

12) Sunk. kulk. ugnies perėjimas — ieškoti pilnos uždangos, kol kulkosvaidžiai šauda, jei jos nėra, kuo greičiausiai daryti šoksmą pirmyn, stengiantis išeiti iš sunk. kulk. ugnies.

13) Užnuodyto ploto perėjimas — išgirdus komandą arba nustatytą signalą „dujos“, tuojau užsidėti dujokaukes, patikrinti užsidėjimą ir greitai (nebėgant) pereiti užnuodytą plotą. Jei būtų užnuodyta deginančiom medžiagom, (jei galima) reikia apeiti užnuodytą plotą. Dujų pavojaus signalą — garsą perduoti užpakalinėms dalims ir kaimynams. Be skyrininko leidimo dujokaukės negalima nuimti.

14) Žuvo be žinios apsaugos patruliai — stabtelėti, pasiūsti naujus ir išaiškinti, netrukdam skyriui slinkti pirmyn, kur jie ir dėl ko žuvo.

Susidūrimas su priešū

Susidūrimas su priešū būna tada, kai kautynių skyrius dėl jo ugnies negali toliau artėti. Kautynių

Kulkosvaidininkai pasirengę priešą sutikti
Pajaujo foto

skyriaus susidūrimas su priešū nuo puolimo pradžios beveik nieku nesiskiria, nes, suradęs priešą, skyrius energingai veikia, stengdamasis išsiverbti į priešą poziciją. Skyrininkas turi tuojau stumti patrulius ir skyrių pirmyn, nežiūrint pirmųjų ugnies smūgių ir nustatyti jų (smūgių) šaltinius ir vietą.

Patruliai pirmyn slenka staigiais šoksmis, nuo vienos uždangos prie kitos, iš kur yra geras matumas. Jie, prislinkę iki priešą apie 400 metrų, skyrininko komanda arba savo iniciatyva paleidžia ugnį į atskirus priešą šaulius, kurie pasirodo arba traukiasi, nustato priešą ugnies taškų vietą ir ją nurodo skyrininkui. Tuo naudodamasis skyrininkas (jei priešas nesitraukia) stato lengv. kulkosvaidį taip, kad galėtų pavojingiausius punktus tučtuojau šaudyti. Jei lengv. kulkosv. ir patruliams pasiseka nublokšti — sunaikinti trukdančius slinkti priešą punktus, skyrius slenka pirmyn. Jei priešas laikosi ir joks slinkimas negalimas, skyrius nejuda, išsipilia kautynių tvarkon, apsikasa pasiektoje riboje, šauda priešą ir laukia būrio vado įsakymo.

Skyriaus puolimas

Puolimas pradedamas tuomet, kada puolantieji pėstininkai pradeda jausti priešą pėstininkų ugnį, ir joks slinkimas — artėjimas jau negalimas. Skyrininkas greitai parenka puolimui ribą, kuri turi būti arti priešą pozicijos, kad greitai galėtų pareiti į ataką, ir duoda skyriui papildomus įsakymus bei nurodymus: skyriaus uždavinys, puolimo eiliniai tikslai, neapšaudomos prieigos prie tikslo ir t. t. Skyrius neturi nieko kito žiūrėti, kaip tik artintis prie savo tikslo (uždavinio), išnaudodamas neapšaudomas prieigas. Jis turi išnaudoti kaimynų ugnį, kad galėtų pasiduoti priekin. Jei skyrius negali jau slinkti be šaudymo, slinkimas vykdomas, derinant ugnį su judesiu. Puolimas iš išeities ribos turi būti staigus, smarkus ir prasidėti nustatytą valandą arba davus nustatytą ženklą.

Pradžioje (jei galima) šoksmis daromi grandimis didesniais ar mažesniais šuoliais. Grenadierių

grandis pašistumia į priekį, išnaudodama lengv. kulk. ugnį. Pėstininkai savo šoksмо gale, apie 400 metrų nuo priešo, paleidžia savo ugnį į priešą skyrininko arba grandininko nurodymu. Kulkosvaidininkai išnaudoja grenadierų ugnį, kad pasistūmėtų į priekį, užimtų naują poziciją ir paleistų lengv. kulk. ugnį į priešą. Kiekviena grandis neapleidžia pozicijos tol, kol einanti priekin nesustoja ir nešaudo į priešą. Šoksmi daromi betarpiškai, komanduojuant skyrininkui arba grandininkams savo grandims.

Perbėgimai po keturis, du ir vieną yra tas pats slinkimas tik po smarkia pėstininkų ugnimi. Perbėgimai turi būti staigūs ir trumpi. Kiekvienas karys, prieš perbėgimą į priekį, numato sau uždangą, kur jis sustos ir į ją prieigą. Kad ją (uždangą) pasiektų, išnaudoja savo draugų ugnį ir savarankiškai, be kieno nors įsakymo, šaudo į priešą.

Reikia žiūrėti, kad puolant lengv. kulk. ir šaulių ugnis nenukryptų nuo duotos krypties, vengtų susigrūdimo ir lygiavimosi. Būnant už uždangos, nepamesti iš akių skyrininko arba grandininko ir sekti jų nurodymus žodžiais ir ženklais. Komandų ir įsakymų turi būti kuo mažiausia, nes kautynėse dažnai negirdimi, iškraipomi ir nesuvokiami. Skyrininkas turi sekti būrio vado įsakymus bei nurodymus ir kaimynų judesį. Jei skyrius priverstas sustoti, jis padeda savo ugnimi kaimynams, kad palengvintų jų slinkimą, o pats išnaudoja progą vėl pasislinkti priekin. Jei skyrius negali toliau slinkti savo turimomis priemonėmis arba kaimynų pagalba, įkimba į terena, kiekvienas žmogus dirba kaštuvėliu, kad įsitvirtintų pozicijoje. Užimtoji skyriaus pozicija laikoma ir ginama iki paskutiniųjų.

Skyriaus ataka

Ataka yra šoksмо tęsinys, be sustojimo, ligi tikslo galo. Atakos distancija įvairi ir metrais sunku apžėsti, nes pati vieta (terenas) ir aplinkybės nurodo. Apytikriai vidutinėse sąlygose riba atakai gali būti apie 80—70 metrų, bet idealas — prislinkti kiek galint arčiau, tik vargu, ar galima bus arčiau prislinkti prie priešo priekinės ribos. Skyrius, prišliaužęs prie tos ribos, iš kur manoma daryti ataka, pereina į vilnį - grenadieriai ir tiekimo žmonės, išskiriant 2 ir 3 Nr. (skyrininko įsakymu) užsideda durtuvus. Lengv. kulk. statomas toje vietoje, iš kurios galėtų kiek galint daugiau remti atakuojančius pėstininkus iki pačios atakos, o atakos metu perkelti ugnį į kaimyninį barą arba į tą punktą, iš kurio numatoma, kad priešas gali daryti kontrataką, sekti ataką ir skyrininko ženklus. Šautuvų ir granatų svaidytojai turi apmėtyti granatomis norimą punktą atakuoti, be to, visas skyrius turi sutelkti kuo smarkiausia savo ugnį į norimą atakuoti punktą. Prislinkus prie atakos ribos, parengiamos granatos, kaštuvėlis kišamas į makštį, skyrininko, jo pavaduotojo, (jei jie nukauti) drąsesnio šaulio ženklu šoka visu smarkumu į priekį. Šiuo momentu šautuvas imamas į kairę ranką, į dešinę — granata. Pribėgus apie 30—25 metrus iki priešo priekinės ribos, skyrininko ar grandininko komanda meta granatas į priešą ir gula, laukdami granatų sprogo. Meta tik pirmosios eilės žmonės, nes užpakaliniai galėtų sužeisti prieky esančius. Sprogus granatoms, tuoj šokti į priekį, šaukiant „va-

lio“. Jei priešas nepasitraukia, pulti durtuvais. Priešas, kuris nepasitraukia, turi būti nukautas.

Užimto ploto laidavimas

Po atakos reikia nesustoti, bet energingai persekioti besitraukiantį priešą ir pulti antrąjį skyriaus tikslą. Skyriui užėmus poziciją, tuojau reikia statyti (skyrininko nurodymu) lengv. kulkosvaidį, kad jis galėtų dengti poziciją ir persekiotų bėgantį priešą. Surinkti ir sutvarkyti skyrių. Prisidengiant lengv. kulk., greitai užima poziciją ir tvarko skyrių, kaip reikalauja šis naujas kautynių išsidėstymas. Atstato ryšius su būrio vadu ir kaimynais. Rūpinasi šovinių tiekimu ir papildymu (jei reikia). Paima visą paliktą priešo medžiagą: ginklus, šovinius, belaisvius, jei suėmė, ir t. t.

Jei skyrius turi pasilikti užimtame terene, tuojau reikia parengti pozicija ginamųjų kautynių taisyklėmis, naudojant rastą vietoje medžiagą. Viena dalis skyriaus lieka apsigynimui, kita siunčiama parengti gynimuisi poziciją, kad suteiktų skyriui tvirtą saugumą. Ištiesti marškas, kad susirištų su savo aviacija.

Jei skyrius turi slinkti į priekį, skyrininkas sutvarko savo skyrių ir laukia būrio vado įsakymo bei nurodymų ir seka priešą.

Apranga:

Pilna kautynių apranga su dujokaukėmis. Be to, skyrius turi turėti 1—2 žirkles vielai kirpti.

Skyrininkas turi turėti šiuos daiktus:

1) lauko knygutę, 2) žemėlapi, 3) kompasą, 4) švilpuką, 5) peilį pieštukui drožti, 6) pieštuką, 7) trintuką, 8) žiūroną.

Ryšiai su būrio vadu.

Skydeliai, žmonės — bėgikai.

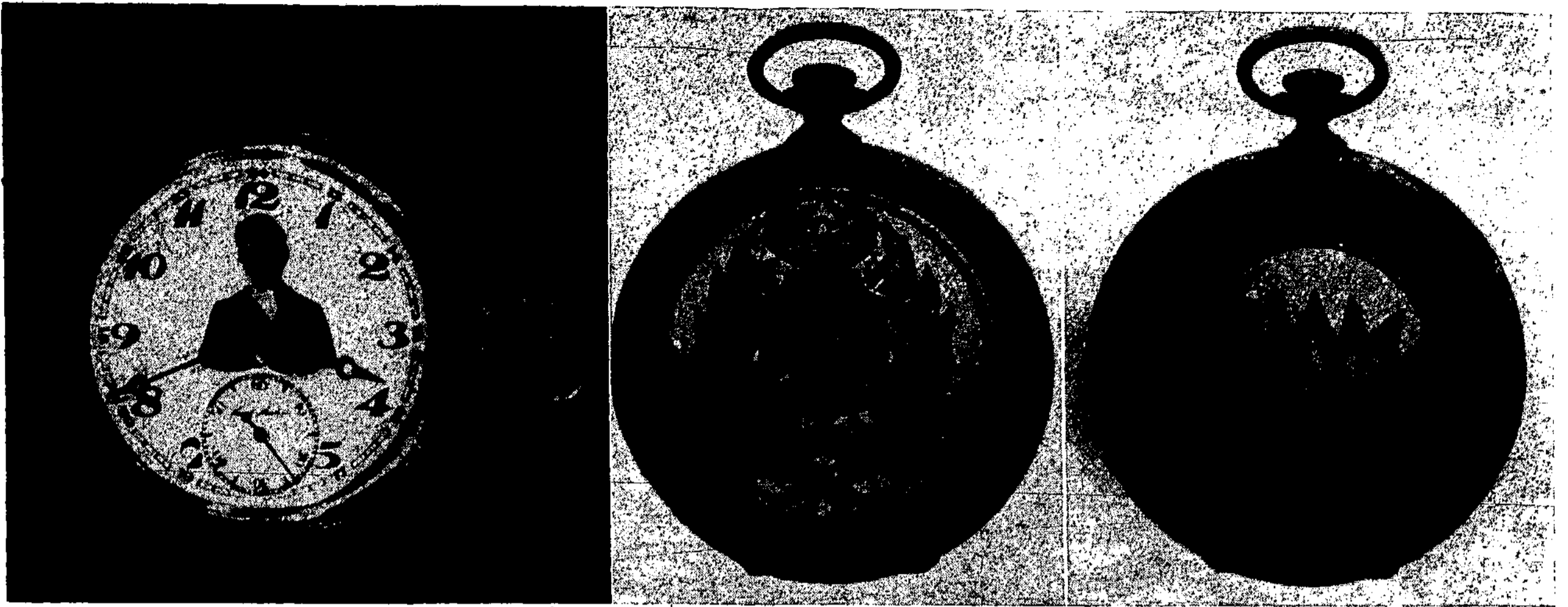
J. Itn. Juškevičius

Puskarininkiai, sveikinkimės!

Nors jau daug buvo rašyta ir kalbėta apie karių pasisveikinimą, tačiau ne visi supranta ir įvertina pasisveikinimo reikalingumą. Daugiausia toji bloga ypatybė yra išivyravusi puskarininkių tarpe. Nesisveikinimo priežastis, tur būt, toji, kad kiekvienas laukia, kol jį pirma sveikins. Pirmasis gal jaučiasi amžiumi ar tame laipsnyje vyresnis, o antrasis gal geriau apsirengęs, arba laiko save gudresniu — mokytesniu. Todėl ir laukia, kad kitas anksčiau pradėtų sveikinti. Taip ir praeina vienas pro kitą nepasisveikinę, lyg visai nepažindami tos pačios šeimos nario — savo draugo puskarininkio.

Blogas pavyzdys jaunesniesiems kariams, o dar blogesnis išpūdis civiliams, kad kariai — puskarininkiai viešose vietose tarp savęs nesisveikina.

Todėl, puskarininkiai, gerbkime save, nevaikščiokime galvas užrietas ir nelaukim, kad tik mus sveikintų. Sveikinkimės kitas su kitu, be skirtumo amžiaus, išsilavinimo, apsirengimo ir t.t. Tuomet būsim pavyzdžiu jaunesniesiems kariams ir gerą išpūdį darysim piliečiams. Liktinis v. p. Pračkus

Vidaus pusė auksinių ir sidabrinių laikrodžių

Viršutinis laikrodžio dangtelis, už šaudymą iš šautuvų

Visų laikrodžių antroji pusė

Asmens prizai už šaudymą iš pistoletų, šautuvų ir s. k.

Naujai išleistuose G-26 ir G-30 šaudymo statutuose kariuomenėje yra įvesti už šaudymus rungtynėse prizai — laikrodžiai. Iš pistoleto daugiausia išmušęs taškų karininkas gauna auksinį laikrodį, specialiai tam reikalui padirbtą: dangtelio viršuje — Vytis ir vidury ant rodyklinės plokštelės — Respublikos Prezidento atvaizdas. Už šaudymą iš šautuvų karininkas gauna laikrodį, išmušęs daugiausia taškų už kitus karininkus, bet nemažiau už daugiausia taškų išmušusį kareivį (G-26 301 §).

Kareiviai, išmušę iš šautuvų reikalaujamą skaičių taškų ir daugiau, yra kandidatai gauti laikrodį. Laikrodis duodamas sidabrinis: viduj ant rodyklinės plokštelės — Respublikos Prezidento atvaizdas ir iš viršaus, ant dangtelio — „Geram šauliui“ ženklelio atvaizdas.

Už šaudymą iš s. k. skiriami du prizai: pirmas ir antras. Pirmas prizas — sidabrinis laikrodis, toks pat, kaip ir už šautuvų šaudymą, tik dangtelio viršuje ženklelio atvaizdas „Geram šauliui“ vaizduoja s. kulkosvaidį. Antras prizas — nikelinis laikrodis, tokios pat formos, kaip ir sidabrinis, tik viduje nėra Respublikos Prezidento atvaizdo.

Pirmą prizą gauna kareivis, išmušęs daugiausia taikinių ir gavęs daugiausia kliudymų, bet nemažiau, kiek yra nurodyta G-26 294 §. Antri prizai skiriami iš eilės daugiausia išmušusiems taikinių ir gavusiems daugiausia kliudymų.

Antroji visų laikrodžių pusė vienoda, „KAM“ raidėmis pažymėta.

Kareiviai, gavę asmens prizus — laikrodžius, dar gauna ir ženklelį „Geram šauliui“.

AR IŠSIRAŠEI „KARI“

- Ar išsirašei namiškiams „Kari“?
- Ne...
- Kodėl?
- Pinigų neturiu.
- Kada gi išeini atsargon?
- Rudenį.
- Na, žinai, brole, atskaityk per 8 mėn. po 1 litą
- ir bus „Karys“!

Senovės lietuvių artilerija

Lietuvių kovose su kryževiais didelės reikšmės turėjo pilys. Išlikę piliakalniai ir istoriškos žinios rodo jų gausumą.

Tačiau lietuviai mokėjo ne tik pilis statyti ir jose gintis, bet ir prieš pilis imti. Tam reikalui turėjo pabūklų: taranus, akmenų svaidomasias mašinas. Tai buvo savotiška pirmykštė artilerija.

Istorijos šaltiniai dažniausiai mini taranus. Ši nesudėtingą prietaisą sudarydavo sunkus rąstas, kaustytu smailiu galu, tam tikram pastate pakabintas gulsčioje padėtyje. Jį įsiūbavę pristumdavo kaustytu galu prie pilies ir tuo būdu daužydavo mūrus.

Visuotinojo prūsų sukilimo metu sukilėliai, puldami kryževių pilis, naudojosi taranais. 1264 m., apgulę Vėliavos pilį, prūsai trimis taranais dieną naktį daužė jos mūrus. Taip pat taranus vartojo prūsai per Bartijos pilies apgulimą. Abi pilis prūsai paėmė, tačiau taranai lemiamos reikšmės neturėjo: Vėliavą prūsai užėmė išvilioję kryževių įgulą kautis už pilies sienų, o iš Bartijos vokiečiai pasitraukė dėl prasidėjusio pilyje bado.

Plačiau taranus vartojo didieji Lietuvos kunigaikščiai. 1314 m. Vytenis, apgulęs kryževių Skirsnemunės pilį, daugybe taranų ir kitokių karo įrankių daužė jos mūrus. Buvo jau užėmęs papilius, būtų ir pačią pilį paėmęs, bet atėjusi stipri kryževių kariuomenė privertė lietuvius pasitraukti.

1368 m. Kęstutis, taranų ir kitokių apgulimo mašinų padedamas, po 5 savaičių kovos paėmė kryževių naujai pastatytą Nemuno saloje Gottesverderio pilį.

Tais laikais jau buvo pradėtos vartoti patrankos, bet taranai dar negreit išnyko. Marienverderį apgulus (1384 m.), lietuviai, greta naujų parako pabūklų, naudojosi ir taranais. Taranų ir patrankų padedama jungtinė kryževių ir Vytauto kariuomenė veržėsi į Jogailos kariuomenės ginamą Vilnių.

Daug rečiau raštuose minimos akmenų svaidomosios mašinos (katapultos). Matyt, jos rečiau buvo vartojamos. Jas ir taranus XIV š. visiškai nustelbė daug galingesnis paraku šaunamas pabūklas.

Su snaigėmis

Ž y g y

Šerkšnotos pakelės, snieguolės žėri
Ir baltu nuometu tėvynė dengias;
O vyrų dainą pagiriai sugėrė —
Vyrų galiūnų voros žengia.
Plačiuos šilojuos tyliai dingsta,
Tai vėl prieš kalnus rangos.
Raudona saulė vakaruose grimsta —
Vyrai siūbuoja, lyg Baltijos bangos.
Tėvynę ginti reikia visad rengtis:
Pavasariai ar žiemos baltos žydi,
Tylus gegužis ar vėjai ūžia suokia. —
Tad ir dabar tiek vyrų žygy.

R a j o n e

Vos tik iš rūko vystyklų iškilo saulė,
Saulė, lyg vyšnia išsirpusi, —
Rajone sklaidos gretos, saujos,
O viršuj debesys, lyg valtyis irstosi.
Daina plieninė, dainužė, lyg vėjas,
Jėgos ir drąsos kupiņoji
Padangę pasiekia, padange aidėja,
Kai skamba: „Bernuži, kur joji?“...
Ir vyrai išilę — veidai rausvos rožės,
Ir liepos jiems šerkšnų nukrato,
O širdys džiūgauja, koks džiaugsmas, koks
grožis —
Snaigių milijonai — mums takas.

S l i d i n i n k a i

Beržai ir kryžkeliai prabėga mus žaibingai,
Šlaitai snieguoti — mūs pasaulis,
Mums šventė, kai snieguolėmis sninga, —
Tik šlaituose mums teka džiaugsmo saulė.
Slidės neša mus, net vėjas ūžia,
Statūs pakriaušiai mums ne kliūtys.
Sveika, tyli tu apsnigta giružė,
Aplankėm tave, šiaurys nors pūtė.
Ir lenkiam vėją vėl pakrūmėm —
Kas kariui Lietuvos kelius užvers?
Gamtoje mes, lyg saulės rūmė —
Lai vėtros ūš, lai vėtros verks.

„K o v a“

Šiandie saulė ugingais spinduliais
Rajone suminkštino snieguoles.
Nors dar šaltis dar negreit išeis,
Bet šiandieną jis kažkur prapuolė.
Sniegas limpa, pilna aikštė vyrų,
Sniego gniūžtės — baisiosios granatos.
Pirmyn, vyrai, vyt priešą įkyrų —
Lai jėgą jis mūsų pamato.
Bet priešas nemano tylėti visai
Ir ginas. Kiek gali ir ginas. —
Gana — ir vyrų įkaitę veidai
Vėl šypsena jauna dabinas.

Baltsuknė žiema pas mus vieši,
Laukai ir rajonas balti.
Į žygį vilioja ir kviečia
Tėvynės keliai apsnigti.
Vėl ledas, snieguotieji toliai
Žiemužės baltos dovana.
Ir žinom ginkluotieji broliai,
Kad bus Paneriuos dar kova.

„Karys“ ir mokymas

Jei norime kurį nors dalyką gerai išmokti, neužtenka vien tik statutų teorijos ir pratimų praktikos, bet reikia dalyką plačiau pažinti ir nuolat jį sekti. Visiems suprantama, kad tam darbui tarnauja spauda. Todėl ir matome visą eilę žurnalų ir laikraščių specialistų dalykams. Mūsų karo mokymo reikalams ir bendroms žinioms tarnauja „Karys“ ir kita karo spauda. „Karys“ randame gan daug straipsnių grynai karo mokslo temom, kurie lygiagrečiai su statutais ar pratimais nagrinėtini.

Čia aš trumpai sustosiu, kaip turėtų būti. Pirmiausia, „Karys“ labai daug bendradarbiauja karininkų, liktinių puskarininkų (taip pat tikrosios tarnybos), kurie paskum savo dalyse dėsto statutus ar vykdo pratimus. Čia visados gera proga per savo pamokas ar pratimus (geriausia prieš, pagrečiui, o taip pat ir paskum) prisiminti ar panagrinėti tinkamus straipsnius (tiksliau sakant juos paaiškinti). Žinoma, į šitą dalyką reiktų žiūrėti taip, kad patiemis klausytojams būtų priminta, nurodyta medžiaga ir tuo papildytos statuto žinios ar pratimo patyrimas. Tuo labiau būtų gerai, jei patys kurio nors straipsnio autoriai ir dėstytojai tiesiog tuojau nurodytų ir pabrėžtų. Žinoma, gali kilti abejonė, kad kartais nekuklu būtų, jei reiktų savo straipsnius nurodyti. Tai klaidinga pažiūra. Juk čia reikia žiūrėti visų reikalo, o ne kuklumo. Jei tik padeda pasiekti tikslą, tai reikia kiekvienam pasiskatinti.

Tai yra viena pusė. Be tos grynai kariškosios pusės, būtų dar ir grynai kultūrinė! Juk tam neįgudusiam skaitytojui, kuriam kartais dar sunku susivokti spaudos lakštuose, toks vadovavimas, kaip tik padėtų susiorientuoti ir gal būtų akstinas patį dalyką geriau pažinti ir net pamilti. Be to, kiekvienas viršininkas čia pavartos savo rūšies kultūrinę priemonę, būtent, nemylinčius ir atsiliekančius privers dirbti ir darytis sąmoningais! Todėl, jei kartais nebūtų „Kario“ (pagal įsakymus jie renkami) — būtinai juos rinkti. „Kario“ numerių kuo daugiausia turi eiti į eskadronus, kuopas, baterijas ir t. t. Be to, kiekvienas viršininkas turėtų įskiepyti, kad „Kario“ numeriai nebūtų plėšomi, bet gražiai supiaustomi, o ne šiaip išgreitųjų ir be estetikos.

Pasibaigus metams, būtinai reiktų apdaryti (iš kurių nors pinigų) ir mažiausia vienas komplektas turėtų būti eskadrone, kuopoj ir t. t., kur visada galima būtų pasinaudoti tais straipsniais ar atvaizdais, kurie lietė dalį ir t. t.. Tai būtų pačio dalinio administracijos dalykas. Aš žinau, kad patys valdiniai tą dalyką labai mėgsta. Be abejo, visa tai daliniuose yra, bet reiktų stengtis, kad ir maži daliniai iš komplektų ir visokių priedų sudarytų savo dalinio mažą, bet gražią biblioteką.

Žinoma, čia negalime išskirti ir kitos daliniuose gaunamos spaudos: „Trimito“, „Lietuvos Aido“, kuri sutvarkyta taip pat padėtų mokytį ir auklėti.

Kpt. Žlabis

Tat budim mes laisvės sargyboj,
O snaigės mums puošia takus.
Kiek laimės, kiek džiaugsmo išvydom —
Ei, žiema, ūlioki pas mus!

Kazys Bradūnas

373 km per 2 val. 20 min.

Kai tik baltu sniegu apsikloja žemė ir storu ledu ežerai ir upės, lakūnai pradeda žiemos skraidymus nutūpdami ant ežerų.

Žiemos skridimas yra malonesnis, nes ramiam ore pasitaiko mažiau „oro duobių“, todėl mažiau ir „mėto“. Šiaip reik daugiau rūpintis, negu vasarą. Jei prieš skridamas užmirši šiltai kojas apsiausti, jei kombinzoną kur nors paliksi neužsegta, pakilęs tuoj pajusi, kaip šaltis nepridengta vietą čiupinėja.

Žiemą ir motoras didesnės priežiūros reikalauja. Ir karštą vandenį į jį pilk, ir alyvą šildyk, ir dar be suspausto oro balono nė nebandyk užvesti. Pakeliui nutūpus negalima motoro stabdyti, nes gali vanduo radiatoriuje užšalti.

Pagyvėja gyvenimas ir lakūnų kambary. Vos tik atvažiuoja į aerodromą, tuojau skuba į kambarį apsiengti. Rengias ir kalbasi:

— Ignai! ar į balių rengies, kad baltą liemenę apsivilkai — juokiasi iš jo baltų kailinių.

— Taip į balių, o tavo nosis ar nepabalo, kai važiavai.

— Ignai! šaliką užsirišk.

— Eik, eik, užteks. Uždusiu.

— Paskolink parašiutą.

— Kam, ar tau. Taip apsirengęs gali ir be parašiuoto šokti. Pliumptelėsi ir eini per sniegą pūkšdamas.

— Imk mano, bet kai šoksi, tai palik aparate, visvien neišsiskleis. O kai bus mažesnis svoris, tai mažesnę greitį krisdamas įgysi.

— O tu kur šiandie varysi?

— Į Varnius.

— Į kunigų seminariją įstot?

— Ne, žuvų ežere gaudyt.

Tokie dialogai eina tarp lakūnų, kol rengiasi ir neturi skridimo uždavinių. Kai gauna uždavinį, pasikalbėjimų turinys keičiasi.

— Kaunas — Raseiniai geografinis kursas 320°.

— Minus deviacija, minus deklinacija, plus vėjo nunešimo kampas.

— Na, ir apskaičiavai, juk vėją irgi reik atimt.

— 73 kilometrai 24 minutės.

— 96 kilometrai 32 minutės.

— Pasiimk raketniką ir neužmiršk kodo.

— Sakai už Lėno ežeras miškais apaugęs ir priėjimas tūpti blogas.

— Kai pernai buvau nutūpęs, tai vos pakilau. Sniego daug buvo.

Po visų apskaičiavimų ir patarimų išėjom kilti į perskridimus.

Turim maršrutą: Kaunas — Raseiniai — Varniai — Šiauliai — Lėno ežeras — Kaunas. 373 km ilgumo su nutūpimais: Biržulio ežere ir Zoknių aerodrome.

— Ar parengtas?

— Pa — trumpai atsako mechanikas ir pasirengia užsukti.

Atsisukam prieš vėją ir pakylam. Oras ramus. Matomumas didelis. Pažemiais draikosi reti rūkų debesėliai. Kompasas rodo 315°. Jei ir toliau tokį kursą laikysim, tai už 24 min. turime būti virš Raseinių.

Praleidžiam Raseinius, Kražius ir nutūpiam Biržulio ežere.

Senukas, akėtę prasikirtęs, meškere gaudo žuvis. Pasiūlom papirosą.

— Ale ne, aš pypkę turiu.

Bet vis tik paima ir smaguriaudamas kalba: — „Artie nebuvo matęs. Šits šmotą didesnis už anu-met, kur buva. Anu-met, kap buva nutūpens, tai su tekiniukas buva, o dabar su šlajikiems. Ar tap tata geriau. Musiet ir dabar tekiniukus turet, ir kap reik ont žemės tūpt, insidedat į vidų“.

Prisirenka ir daugiau žemaičių. Paprašiau, kad nelįstų prie propelerio ir neliptų į aparatą.

— „Ale, kur čia ponalis, mens iš tola ano bijom. Vuo kap ons staug, kap į vuorą kiln“.

Pasirengiam kilti. Paduodu pilną gazą, o aparatas nė iš vietos. Prišalo. Paprašiau, kad pajudintų. Judina žemaičiai ir juokiasi:

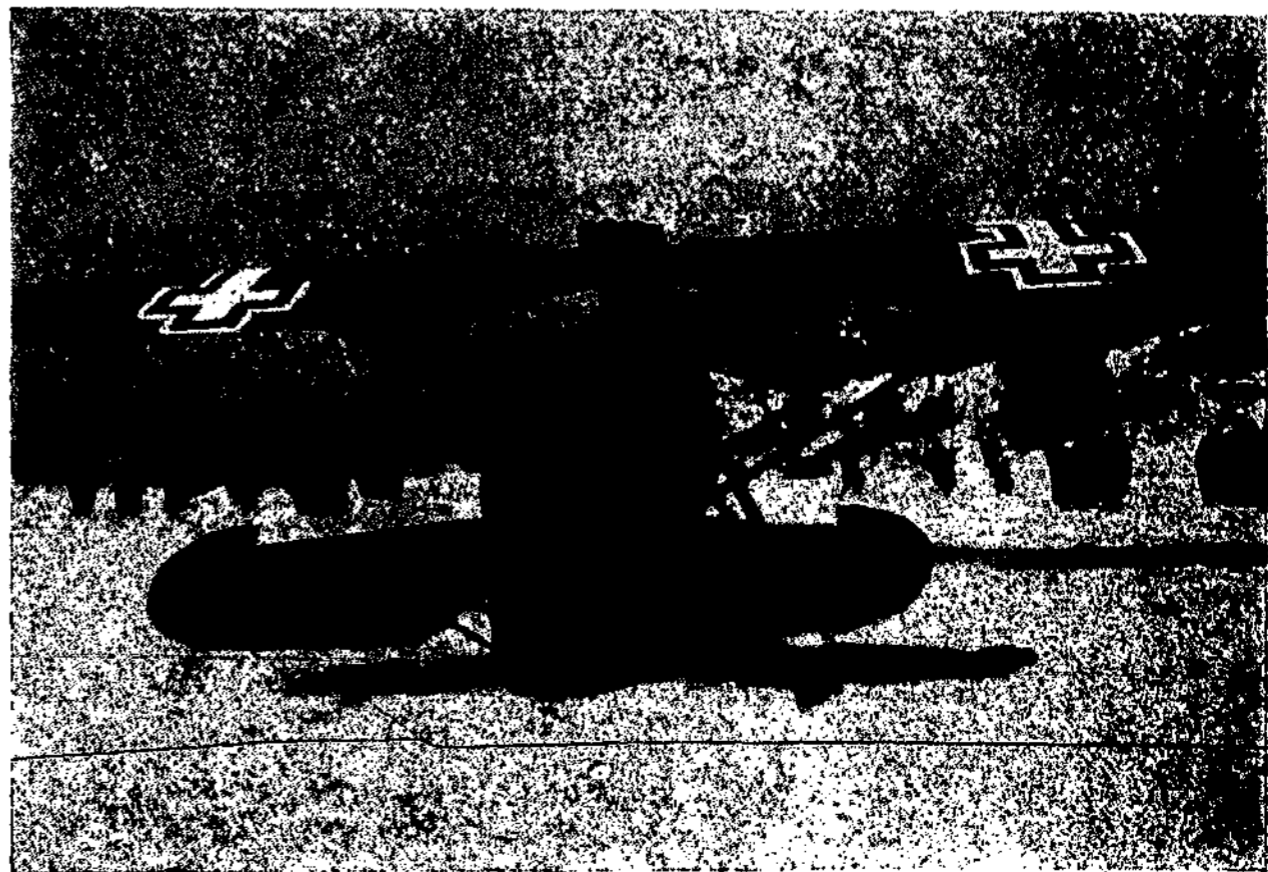
— „Vuo kap tata, saka 500 arklia sylų tur, vuo ne iš vytas. Aš su sava bierias, kap viejas nušvilp-čiau“.

Ir aš nušvilpiau, kad net keli žemaičiai išgriuvo

Pasukau aparatą, kad kompasas rodytų 70°, ir po 22 minučių pamačiau šiaulius. Nutūpiam Zoknių aerodrome. Pasitinka šiauliškiai lakūnai ir širdingai priima. Čia nereik rūpintis, kad motoras neužšaltų. Svečių lėktuvą prižiūri ir aptarnauja. Sustabdau motorą ir nueinu pas draugus. Praslenka kelios minutės ir pakylam Lėno ežero ieškoti. Jeigu būtų mums pasisekę surasti, tai būtumėm, lyg Kolumbas, Ameriką atradę. Bet, deja, mums jo rasti iš karto nepavyko. Sunku atskirti, kur užsnigtas laukas, o kur ežeras. Ir laukas, ir ežeras lygus. O po žemėlapi žiemos laikų pirštu vedžioti nelabai malonu. Skridom kompasu kursu ir vietoje Lėno ežero radom Siesikų ežerus. Lėno ežeras turi būti kairėje. Norėjau pasukti, bet žvalgas parodė į saulutę, kuri visai leidosi, o Kaunas dar ne čia pat, reik parsivaryti į namus dar šviesoje.

Grižom laiku, bet Lėno ežeras liko nesurastas, o be jo vadas uždavinio neįskaitė, liko neatliktas.

Pilotas A. M.

Rengiamės skristi

Žilio foto

Jumoro gyslelė

arba kaip pradėjau feljetonus rašyti

Feljetoną parašyti, tai tau, mielas skaitytojau, ne virintas bulves su šalbarščiais srėbti arba bataliono virtuvėj porcijas sverti. Gali pakaušį kruvinai prakasyti begalvodamas ir naujo munduro rankovės kiaurai pratrinti už stalo berymodamas, bet jei neturėsi jumoro gyslelės — feljetono neparrašysi.

Pasipasakosiu kaip aš praėjau kryžiaus kelius besiekdamas feljetonisto karjeros.

Tarnavo mūsų kuopoj eilinis Jurgis Ridikėlis. Vyrukas, kaip ir visi kiti nuodėmingi kuopos eiliniai: ir su šautuvu dažnai džiūdavo, ir savo linksmojo vardadienio pabaigtuves daboklėj atšventė, ir kareivines šluodavo, ir į sargybas eidavo. Visas skirtumas buvo tik tame, kad Ridikėlis mokėdavo feljetonus rašyti. Būdavo, pasiims popieriaus lapą, atsisės už stalo — pas jį ir yra feljetonas. Ir neša mūsų Ridikėlis feljetoną į redakciją. O kai įdeda „Kary“, mes skaitome, juokiamės, kad net kareivinių stiklai barška, ir Ridikėliui visokias ovacijas keliame. O jis, šeško kailis, tik gudriai šypteli ir eina į pulko krautuvę savo pasiekimą aplaistyti... Ir garbė, ir malonumas.

Nesistebėkit, gerbiamieji, jog mane vieną gražią dieną suėmė pavydas.

— Jei Ridikėlis gali feljetonus rašyti, tai kodėl aš negaliu! Juk ir mano makaulė ne košės pridrebta! Reikia tik feljetonų rašymo paslaptį iš Ridikėlio ištraukti, o tuomet...

Proga! pasitaikius ir klausiu Ridikėlio:

— Ridikėl, sakau, kaip tu „Kariui“ visokius feljetonus rašai ir, bendrais bruožais, visą kuopą iki ašarų juokini. Tur būt, reikia ypatingą talentą turėti?..

Ridikėlis, pasirodo, ne šykštuolis.

Mūsų kuopos poetas

Ot, ir rašysim

— Jokių, brole, čia talentų, — sako Ridikėlis, — reikia tik jumoro gyslelę turėti. Be jumoro gyslelės, nors ir tris pieštukus sugraūsi, feljetono neparrašysi.

— Še, kame paslaptis! O gal tu gyslelių turiu net keletą! Ką dabar gali žinoti... Pasiraičiau vieną rankovę, kitą, o Ridikėlis žiūri akis išpūtes ir visokiems netikėtinumams iš mano pusės sutikti ruošiasi.

— Jeigu nori boksuotis, tai galima. Aš irgi pasiruošęs!..

— Būk ramus, brole! Aš boksuotis visai nematau, tik žiūriu jumoro gyslelės, raminu Ridikėlį, o pats, akis įsmeigęs, žiūriu į rankas. Gyslos tik mėlynuoja, bet kuri jų jumoro gyslelė, sunku žinoti. Ridikėlis žiūri, keistai šypsosi ir sako:

— Be medicinos pagalbos, brole, jumoro gyslelės nesurasi.

— Ach, šitaip! O mano ir nežinota. Gal toji gyslelė ir akis bado, o ką tu žmogus, medicinos neuostęs, gali susekti. Gydytojas, kitas dalykas: visokius medicinos fakultetus apie žmogaus kūną baigęs — galima sakyti, iš pamatų pažįsta žmogaus kūno dalis, — pamaniau ir rimtai nusprendžiau nueiti pas gydytoją.

Kitą rytą po rytmetinio patikrinimo kuopos budėtojas, atsivertęs ligonių knygą, užrašinėja ligonius.

— Tamsta budėtojai, užrašyk ir mane į ambulatoriją! Sakau, eilinis Vamzdelis.

— O kas tamstai? Juk atrodai sveikas, kaip ažuolas! Simuliuoji? — budėtojas įtariamai apmetė mane akimis.

— Nesimuliuoju, sakau, tamsta budėtojai. Galvos srity jaučiu kažin kokius negalavimus. Gal nervų ligos...

— Bet, žiūrėk! Nubaus! — pagraso, tačiau įrašo į ligonių knygą.

Nueinu į pulko ambulatoriją. Prieinu prie pulko sveikatos viršūnės. O toji viršūnė, ant nosies galo užsikabinusi akinius, apsivilkusi baltu chalatu, rodo rūsčią išvaizdą. Mane kiaurai pervėrė akimi.

— Kas tamstai skauda?

— Man, kaip čia tamstai pasakius, ponas gydytojai, eilinis Vamzdelis. Man, ponas gydytojai... aš norėčiau rasti jumoro gyslelę... — steniu.

— O kam tamstai toji jumoro gyslelė reikalinga? — kamantinėja priešais pasistatęs ir piktai akinių stikleliais žybčioja.

— Aš, aš ponas gydytojai, noriu feljetonus rašyti...

— Šit kaip! — ir lyg saulės spindulys nušvinta šypsena jo veidas.

— Tokių organų medicinos mokslas dar nežino! O antra — tamsta, matyt, simuliuoji!

— Nesimuliuoju, ponas gydytojai! Aš tik feljetonus noriu rašyti, — kaip įmanydamas noriu įtikinti sveikatos viršūnę.

— Pažįstam tokius rašytojus! Ir paėmęs ligonių knygą kažin ką riebiai įrašė. — Gali eiti!

Grižau į kareivines nepatenkintas.

Ko pageidauja dalinių vadai

Kiekvienas pulkas turi ir savo spaudos bendradarbius — korespondentus. Vienas kuris nors liktinių puskarininkių dažniausiai rašinėja į laikraštį žinias. Kelius metus dirbęs tąjį darbą, pagaliau įpranta ir sugeba greičiau pagauti kiekvieną pulke arba dalinyje įvykį. Tačiau minimi pulkų plunksnos mėgėjai, nors yra ir daug dirbęs, bet kai kada aprašo įvykį nelabai gerai: neteisingai, iškraipo ir t. t. Tai turėdami galvoje, dalių vadai pageidauja, kad „Kario“ redakcija surengtų trumpalaikius kursus arba kelių dienų paskaitas tiems dalių korespondentams, kurie yra daugiau dirbęs spaudoje. Paaiškintų jiems, kas reikia rašyti į „Kari“, kurie įvykiai daugiau pageidaujami aprašyti, kurie įvykiai įdomūs kitiems, kas leidžiama ir kas draudžiama rašyti ir kas turi būti atliekama. Be to, kaip rašyti, kad kiekvienas rašinėlis patektų ne į krepšį, bet į „Kario“ puslapius ir t. t. Būtų pageidaujama, kad į šiuos mano žodžius atsilieptų kitų dalių korespondentai, pasikalbėję su savo vadais ir pareikšdami jų nuomonę. Daugiausia, žinoma, tai priklausys nuo Spaudos ir Švietimo Skyriaus, ar visa tai sutiktų padaryti, susidarius nemažam klausytojų skaičiui.

San. pusk. M. Grinius

Daugiau pagarbos

Paprastai, į kiekvieną kuopą ateina „Karys“.

Jeigu kiekvieną „Kario“ numerį rinkti, tai metu gale susidarytų labai vertinga ir brangi knyga, iš kurios ginklo broliai galėtų pasisemti naudingų ir reikalingų žinių. Žinoma, „Kario“, kaip savaitinio laikraščio, kai kuri medžiaga pasėsta: palieka viena pusė nebeįdomi skaityti. Bet atsiminkime, kad kita pusė visuomet yra verta, tik reikia ją tinkamu būdu sunaudoti.

Bet iš tų pačių kareivių tarpo atsiranda ir laikraščių neskaitančių. Jie, pasigavę naują „Kario“ numerį, iš pradžių pavarto jį, o paskui suteptą pradeda plėšyti. Arba pasisavina. Teko pastebėti, kad taip elgiasi ir su kitais laikraščiais.

Jie nesupranta ar nenori suprasti, kad tuo pridaroma nuostolių pulkui ir savo draugams — kareiviams.

Kuopos vadas, tikrindamas ligonių knygą, ties mano pavarde rado pulko gydytojo maždaug taip pažymėta: „Sveikas, simulantas“.

Už tai, daug neklausinėdamas ir nesigilindamas į mano nekaltą norą, kaip feljetonų rašymas, be jokių ceremonijų išsiuntė mane į daboklę sveikatai pataisyti.

Sėdžiu toj daboklėj vieną parą ir apie feljetonų rašymą galvoju; sėdžiu antrą parą ir iš nuobodulio baigiu pieštuką graužti; trečią parą staiga pajuntu kažin kur smegenų srity betvinkšint jumoro gyslelę!

Čiumpu pieštuką ir rašau feljetoną.

Ši kartą pavyko puikiai. Taip ir pradėjau feljetonus rašyti. O dėl to, kad turiu jumoro gyslelę. Bet jeigu reiktų ją parodyti — negalėčiau, argi plaukas — išroves neparodysi!

J. Bakanas

Sareikio mirtis

Žingsnis po žingsnio, nukariaudami prūsų gimines, kryževiai pasiekė Nemuną, kurio dešiniajam krante, šių dienų Pagėgių ir pietinėje dalyje, Šilutės apskr., gyveno lietuvių giminaičių — prūsų šalavų giminė. Dalis jos gyveno ir kairiajame Nemuno krante, kur turėjo pilį Raganytę (šių dienų Ragainė).

1275 m. kryževiai įsilaužė į šalavų narsiai gimaną Raganytės pilį, ją paėmė ir sunaikino. Tuo pačiu žygiu, persikėlę į dešiniąjį Nemuno krantą, jie sunaikino dar vieną pilį.

Šalavai subruzdavo gintis. Kitais metais jie pasiuntė kelis šimtus raitininkų, kurie, išiveržę į kryževių pilį Labiau, keršydami visus gynėjus iškirto, o vaikus ir moteris į verguotę išsivare.

Dar kartą šalavų vadas Stenegaudis sumušė į jų kraštą išiveržusį priešą. Tačiau nuolat puolami šalavai sumanė kryževius į spąstus įvilioti ir visiškai sumušti.

Tą reikalą pasiėmė šalavų didikas Sareikis. Nuvykęs pas kryževių komendantą, Sareikis pasisakė norįs krikštytis ir prašė kryževius su kariuomene padėti jį į jo pilį Sareikę, kuri buvo šių dienų Pagėgių apskr., arti vietos, kur Jūra įteka į Nemuną.

Kryževiai paklausė ir išsirengė į žygį. Tačiau kelyje komendantas sužinojo, kad Sareikis jį vilioja į spąstus, todėl jį suėmė ir ėmė kankinti. Paskum kryževiai patys netikėtai užklupo juos tykojančius šalavus ir visus išblaškė, paimdami vadą ir 8 karius į nelaisvę.

Naktį kryževiai sustojo pailsėti. Sareikį pririšo prie medžio ir stipriai saugojo. Šalavų didikas matė nepasisekusį žygį ir drauge jautė būsiąs priešų nužudytas. Jis pasiryžo bent garbingai mirti. Įtempęs jėgas, sutraukė pančius ir, išplėšęs iš nustebusio sargybinio kalaviją, ėmė juo kapoti aplink esančius kryževius. Nuo jo smūgių krito vienas kryževis riteris ir 3 kariai, tačiau, subėgus daugiau vokiečių, narsuolis pats žuvo.

Tuoju po to didelė kryževių kariuomenė, mistro Tierberg vedama, užplūdo šalavų žemę. Po aršių kovų paėmė kelias pilis, kuriose šalavai iki paskutiniosios gynėsi, kraštą išdegino ir nuterėjo. Gyventojai, kurie nenorėjo mirti ar vergauti, išsidangino į žemaičius. Tarp jų minimi šalavų didikų vardai: Šerbons, Svisdėta, Mindėta, Surdėta.

Šitokiais keliais „vokiškoji kultūra“ ėjo į mūsų Klaipėdos ir kitus kraštus.

Sidera

„AŠ“!

Kiek teko girdėti karius atsiliepiant, tai tie atsiliepimai yra labai skirtingi. Per vakarinį ar kitokį patikrinimą kariai atsiliepia, kaip kam patinka: **aš, esu, esmi, yra** ir t. t. Matome koks mišinys, o kariuomenėj labai svarbu vienodumas. Šis reikalas prašyte prašosi pataisomas. Nelaukime, kada bus įsakyta vadų ar per kariuomenės įsakymą, bet patys ši reikalą galim sutvarkyti. Nuo šiol visi atsiliepkime „**aš**“, nes daugumoje mūsų kariuomenės dalių šis atsiliepinimas yra vartojamas. Jis ir tuo geras, kad susideda vos iš dviejų raidžių ir kiekvienam lengvai ištariamas.

Išorinis ir vidujinis vienodumas — mūsų siekimas. Tad arčiau prie jo!

VI.

Moksleiviai reikalauja daugiau kariškosios literatūros

Tai ne paslaptys, kad besimokąs mūsų mokyklose jaunimas yra didelis lengvo turinio knygų mėgėjas. Moksleivis skaito, kas jam papuola į rankas: knyga, žurnalas ar laikraštis. Šiuo atžvilgiu yra atsakingi mokytojai, nurodydami, parinkdami, patardami auklėtiniams kokias knygas ir laikraščius skaityti.

Gerai pamenu laikotarpį nuo 1927 iki 1930 metų, kada knygų rinką buvo užplūdę bulvarinio, kriminalinio turinio romanai, pavyzdžiui: „Juodoji kaukė“, „Veidas tamsoje“, „Dekomerasas“, „Šerloko Holmsa nuotykių“, „Ratas trikampy“ ir t. t. Jus moksleiviai mėgo skaityti. Skaitydavo pamokų metu pasislėpę, namuose ir net gatvėj eidami. Mokytojai iš pradžių į tai dėmesio nekreipė, bet pastebėję, kad kai kurie moksleiviai net pradėjo sekti romanų „herojus“, pradėjo drausti, o kai kuriose mokyklose reikėjo aktyvius „skaitytojus“ prašalinti iš gimnazijos. Mat, moksleiviai, prisiskaitę blogų romanų, stačiai griebėsi pavojingo darbo. Šiandie šito jau nebėra. Mokytojai pasistengė, o moksleiviai atslūgo, persimetė prie naudingų knygų. Ypač mokytojo-klasės auklėtojo pareiga parinkti pagal moksleivio amžių knygą, labiau pasistengti, kad auklėtinis auklėtusi sveikoje tėvynės meilės dvasioje, kad jis iš jaunystės neperskiriamai susigyventų su krašto reikalais. Kariškąs rengimas šį uždavinį puikiai atlieka per savo pamokas. Tačiau šito dar negana. Duokime dar iki valiai moksleiviams kariškosios literatūros. Papildykime kartis nuo karto mokyklų bibliotekas kariuomenės leidiniais. Aukštesniosioms klasėms bus suprantamas ir „Kardo“, „Mūsų Žinyno“ turinys. „Karys“ jau senas moksleivio draugas. Jis taip nuoširdžiai yra moksleivio laukiamas ir šiltai kas savaitė sutinkamas. Tik dėl „Kario“ skaitymo turiu pasakyti, kad beveik visose mokyklose yra didesnė ar mažesnė netvarka: ateina „Karys“, mokytojas paskirsto į klases po vienodą numerių skaičių, atiduoda moksleiviui ir viskas. O šis, nučiupęs, paslepia į suolą, neparodęs draugams (kad neatimtų), ir namuose skaito, džiaugiasi. O kiti?... Paliko tik benorį. Vadinasi, išeina taip, kad mokyklose „Kario“ pasiskaitymas remiasi tuo: kas pirmesnis, tas laimi. Šito reiktų vengti. Klasių auklėtojai šį reikalą turi sutvarkyti. Mano nuomone gražiausias sutvarkymas tiks šioks: pirma su nauju „Kario“ numeriu turėtų susipažinti pats mokytojas (klasės auklėtojas). Paskui, prieš pradėdamas pamoką ar pamoką baigdamas, turėtų klasėj paaiškinti, kad gautame „Kario“ nr. tie ir tie straipsniai yra moksleiviui itin svarbūs, žinotini, iškelta toji ir toji mintis ir t. t. Tuo būdu moksleivis, skaitydamas, turėtų apčiuopiamą ir pilną supratimą. O antra, neduoti „Kario“ vienam kuriam auklėtinui, bet visiems tam tikra tvarka, būtent, neleisti auklėtinui ilgiau, kaip dieną, nr. skaityti. Kitą dieną jis turi atiduoti draugui. Būtų dar puikiau, jei pertraukų

metu (ypač ilgosios pertraukos) skaitytų būreliais. Tada tikrai per septynias dienas „Kari“ perskaitys visa klasė. Tat, ponai mokytojai — klasių auklėtojai, atkreipkite į tai dėmesį, nes „Kario“ skaitymas moksleiviui atneša auklėjimo atžvilgiu didelę naudą, „Karys“ moksleivio yra mėgiamas. „Karys“ su moksleiviu jau spėjo gražiai susigyventi. Tai rodo, kad mūsų besimokančiame jaunime yra tvirtas tėvynės meilės jausmas ir pasiryžimas.

Kalėdų atostogų metu tūlas moksleivis, mano užklaustas, ką labiau mėgsta skaityti, atsakė:

— Rimto turinio knygas.

Dabar man kilo klausimas kokios knygos, jo nuomone, rimto turinio? Aš jo vėl paklausiau apie knygos turinį. Jis vėl atsakė:

— Kariškąsias, kurios aiškiai nusako, kaip tėvynė mylėti, kaip ji vargo laisvės netekus, kaip ją gynė kariai savanoriai, kaip dabar kariuomenė gyvena. Ot, tai mano knygos. Po mūsų pasikalbėjimo moksleivis nusiskundė, kad, girdi, gauname „Kari“, bet didieji atima ir liekame bežiūrį. Minėtas moksleivis teisėtai pasiskundė. „Kario“ skaitymas mokyklose dar nesutvarkytas. Iš tiesų, kad didieji atima iš jaunesniųjų, o visiems po nr. argi redakcija siuntinės paskirai.

Čia mokytojai irgi galėtų ateiti į talką moksleiviams. Sudaryti šio tokias pajamas ir, plus prie dovanai siunčiamų egzempliorių skaičiaus, dar išrašyti kelioliką egzempliorių. Tėvų komitetas tai irgi gali padaryti, surengdamas viešus ar šeimyniškus vakarus, koncertus, balius, žinodamas, kad „Karys“ neša moksleiviui didelę naudą. Aš gerai žinau moksleivių norus, pažįstu jų troškimus. Jie visi šiandie šaukia, duokit mums daugiau kariškosios literatūros. Netenka abejoti, kad kariškosios literatūros pamėgimą sukėlė moksleiviuose kariškojo rengimo pamokos. Ar tat ne puikūs vaisiai reiškiasi tautos žiede. Vadinasi, moksleiviai atkuto nuo bulvarinių, kriminalinių romanų ir susigyveno su kariškąja literatūra. Be abejo, „Kariui“ čia tenka pirmoji vieta. „Karys“ pramynė į moksleivio sielą pirmuosius takus. „Karys“ ir šiandie stropiai auklėja kiekvieną pasiryžėlį. „Karys“ stengiasi kiek gali. Tat mokytojai — klasių auklėtojai, atkreipkite į tai rimtą dėmesį. Kas eina mums į talką rimtame mokyklos darbe — „Karys“, ir kas reikalauja daugiau kariškosios literatūros — moksleiviai.

Stud. Tus. Saulis

Svarbi, naudinga ir labai pigi knyga

Beveik visose vidurinėse ir aukštesnėse mokyklose einamas karinis rengimas, o tuo tarpu tam tikro vadovėlio nėra. Patiems mokiniams kariškosios literatūros sunku gauti.

Šią spragą iš dalies gali užkišti kišeninis „Kario“ kalendorius 1934 metams“, išleistas vyr. štabo spaudos ir švietimo skyriaus. Čia yra įvairių įvairiausių

bendrujų ir kariškųjų žinių, reikalingų tiek kariui, tiek piliečiui.

Be kalendoriumo, jame yra šie skirsniai:

- 1) **Istorija** (nepriklausomybės karai, kariuomenės dalių istorijėlės ir chronologija).
- 2) **Lietuvos valstybė** (teritorija, sienos, paviršius, klimatas, gyventojai ir t. t.).
- 3) **Lietuvos valstybės santvarka** (aukščiausioji valdžia, vyriausybė, teismas, piliečių pareigos ir teisės).
- 4) **Krašto apsauga** (ginkluotosios jėgos, karo tarnybos prievolė, bendrosios karių pareigos, drausmės taisyklės, kareivių aprūpinimas, pensijos ir t. t.).
- 5) **Kitų valstybių kariuomenės** (Latvija, Lenkija, Rusija, Vokietija ir kitos valstybės).
- 6) **Ateities uždaviniai** (Vilnius ir Klaipėdos kraštas).
- 7) **Sveikata** (karių gydymas, higienos patarimai, pirmoji pagalba ir t. t.).

8) **Organizacijos, veikiančios kariuomenėje ar greta jos** (karininkų ramovė, karo mokslų draugija, sporto draugija, Lietuvos aero klubas, skautų sąjunga ir t. t.).

9) **Lankytinos ir žinotinos vietos** (Kaunas, Klaipėda, Šiauliai ir t. t.).

10) **Įvairūs dalykai** (komendantūrų sąrašas, karo mokykla, kariuomenės bibliotekos, radio stotys, Morzės abėcėlė, lėktuvų ženklai, matai ir t. t.).

11) **Priedėliai** (sutartiniai ženklai ir spalvotas Lietuvos žemėlapis).

Iš viso kalendoriuje yra 336 psl.

Kad šios žinios, naudingos ir reikalingos kiekvienam tėvynės mylėtojui ir jos būsimajam gynėjui, galėtų būti visiems tiek piniguočiams, tiek bepinigiams prieinamos, nustatyta nepaprastai pigi: **tik 50 centų**.

Todėl kiekvienam moksleiviui patariama būtinai įsigyti šį kalendorių. O jį įsigyti galima užsisakant per savo karinio rengimo instruktorių arba mokyklos vadovybę.

Spaudos muziejus

Kretingos vid. mokyklos direktorius J. Kirlys savo mokykloje įsteigė spaudos muziejų, kuriame sudėtas visas jo rinkinys (periodinės ir neperiodinės spaudos). Didesnė muziejaus dalis skirta lietuvių periodinei spaudai. Čia jos yra per 1600 atskirais vardais (atskirai numeriai ir komplektai). Visa periodinė spauda suskirstyta tam tikrais skyriais paskyriais: 1) caro priešpaudos laikai (prūsine spauda, tautine patriotine, Amerikos), 2) prieškaris (Vilniaus, Kauno ir kt.), 3) didysis karas (okupuotoje Lietuvoje ir Rusijoje), 4) nepriklausomas gyvenimas (centrinė ir provincijos, srovinė ir nesrovinė, moksleivių, rankraštine ir t. t.), 5) okupuotasis Vilnius (lietuvių, lenkų ir rusų kalba), 6) Amerika ir t. t.

Tūlam muziejaus lankytojui jo organizatorius kartais išskiria klausimą: kiek mes, lietuviai, turėjome „Aušrų“? Ir tuoj jis patsai pradeda skaičiuoti, kol suskaito jų visą šešeta: J. Basanavičiaus „Ausra“ (1883—86 m.), M. Jankaus „Nauja Aušra“ (1892), tižiškė Jagomasto (gotiška) rašmenimis) „Ausra“ (1896—98), vilniškė kum. P. Kraujelio „Aušra“ (1911—1919), mūsų krikšč. demokratų „Aušra“ (1931), trumpam laikui pakleitusi „Ryta“, ir pagaliau — „Vilniaus Aušra“, pasirodžiusi 1933 metais. Visos šios „Aušros“ muziejuje atskirai ir sudėtos.

Periodikos rinkinys aiškiai pavaizduotas muziejaus sienose išskabinėtomis diagramomis, kurios rodo, kur ir kaip dažnai laikraštis leistas, kokios jis krypties, kiek turėjo skaitytojų ir t. t. Rinkinį vaizduoja taip pat ir įvairių senesniųjų redaktorių bei leidėjų portretai (daugiausia vid. m. los mokinių piešti): Kelkio, Basanavičiaus, Šliūpo, Vileišio, Kudirkos, Jankaus ir kitų. Yra išskabinėta ir šiaip piešinių, laikraščių ištraukų, lentelių, vaizduojančių kovą dėl spaudos.

Idomus ir knygnešių skyrius, jo piešiniai: Bielinis, Dilkaus daržinė, kur Bielinis slėpdavo knygas, vaizdėliai, rodą knygnešių žygius, pasiaukojimą kilmiajai idėjai ir t. t. Parašyta duomenimis, kiek kurių draudžiamųjų laikraščių ir knygų buvo išspausdinta, kiek ir už kiek parduota, kiek jų multinėse klonkiskuota ir t. t. Čia pat gražiai išpieštas charakteringas Bielinio pasakymas: „**Juk yra teisybė, tik reikia ji surasti**“, o toliau — P. Ruseckio: „Spaudos draudimo laikų knygos kelias į Lietuvą vargais klotas, ašaromis laistytas, kraujais aptaškytas“. Pačiam kampe — Muravjovas (Korikas) stovi ant didžiulės žmonių kaukolių krūvos; šalia jo dega pleška padegtos knygnešių lūšnėlės...

Neperiodinių leidinių skyriuje senosios ir prieškarinės knygos, atsišaukimai, rankraščiai, tautosakos rinkiniai, fotografijos, žemėlapiai, atvirukai, laikraščių iškarpos (nuo 1919 m. iki šių dienų) ir kt.

„Graždanikos“ rinkinys (keltolika labai retų knygų); kitos — dar paties rinkėjo rusų pr. mokykloje gautos. Daug yra ir smulkesnių knygų knygelelių, brošiūrų, brošiūrėlių, mokyklų programų, draugijų įstatų, knygų katalogų, įvairių parodų (dailės, žemės ūkio ir kt.) programų ir kt.

Didokas maldaknygių, gramatikų, žodynų, elementorių ir šiaip senesniųjų vadovėlių rinkinys.

Iš viso muziejus gana turtingas ir vertas susidomėti. Ypač dėl to, kad tai vieno asmens darbas, pasiaukojimas spaudos globėjimo idėjai.

Muziejų sudaro kambarys ir du kambarėliai. Jeigu vietos būtų kelis kartus daugiau — muziejaus vertė ir reikšmė, be abejo, būtų dar didesnė.

Muziejų atidarydamas jo steigėjas laikė paskaitą apie mūsų periodinės spaudos pirmatakus, pademonstravo susirinkusiems retesnius spaudinius, jų nuotraukas ir aprode patį muziejų.

P. Kirlys muziejinę medžiagą kartais panaudoja tos ar kitos šventės programai pajavairinti, surengdamas tam tikras spaudos parodėles. Pav., pavergtajam Vilniui prisiminti surengė Vilniaus periodinės spaudos (prieškarinės, karo meto ir pokarinės) parodą, vėliau per skautų 15 metų sukaktuvių paminėjimą — skautų periodinės spaudos, per kariuomenės šventę — karių ir šaulių spaudos (Klaipėdoje) ir kt.

Ad. J.

PO KALĖDŲ PRADĖJOM SMARKIAI DIRBTI

Po Kalėdų atostogų vėl prasidėjo darbas Marijonų gimnazijoje (Marijampolėj). Ypač smarkiai atgijo sportas ir karis-kasis rengimas.

VIII klasė, gerai suprasdama, kiek daug reikšmės turi slidės karo lauke, vėl atnaujino pernai pradėtąjį darbą. Tuojau, kaip tik atsirado truputis sniego, klasės meistris pasidirbo dar vieną porą slidžių. Taigi dabar atliekamu laiku susišeko kur nors patogesnę vietą ir šlifuoja ją, kiek laikas ir jėgos leidžia.

Be to, ta pati VIII klasė rūpestingai rinko, saugojo siunčiamą „Kari“ ir užtat džiaugiasi gražia knyga. Kompletas gražiai aptaisyts ir atliekamu laiku visų klasės mokinių uoliai skaitomas, nes sakoma, kad „Karys“ pilnas nesestančios literatūros ir kit. žinių. Kitais metais aštuntokų pavyzdžiu ryžtasi sekti ir kitos klasės.

Dabartiniu metu valdžios R. J. gimnazijoje (Marijampolėj) kariškasis rengimas varomas smarkiu tempu pirmyn. 8 klasės jau baigia studijuoti sunk. „Maksim“ kulkosvaidį. Teorija išei-na klasėj, o praktką atlieka kareivinėse. Tuo tarpu 7 klasės nepasiduoda aštuntokams ir uoliai studijuoja lengv. „Brno“ kulkosvaidį ir laiko save neblogais jo žinovais.

Trečiotikas

SUOMIAI ŽYMAI SUSTIPRINS SAVO AVIACIJĄ

Suomių karo reikalų ministerija jau keletą mėnesių derasi su Olandų lėktuvų fabriku „Fokker“ dėl lėktuvų užpirkimo. Derybos baigtos ir netrukus bus užsakyta suomių karo aviacijai 13 lėktuvų.

Lėktuvai bus mišraus tipo: kautynių ir žvalgybos, su angliškais „Bristol-Pegasus“ 650 arklio jėgų varikliais. Šie lėktuvai turės pasiekti 270 km per valandą greitį.

Be to, suomių karo reikalų ministerija rengiasi užsakyti 17 lėktuvų-naikintojų „Bristol“ tipo. Manoma, kad naujieji lėktuvai dar šią vasarą bus perduoti suomių karo aviacijai.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

PIRMUJŲ DVIEJŲ 2 PĖST. PULKO AUKŲ 15 METŲ SUKAKTYS

1919 m. sausio mėn. 11 d. krito pirmosios 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko aukos. Tai pirmieji kariai - savanoriai: 1 kuopos eil. a. a. Kalasiūnas Juozas ir Zambacevičius Antanas. Kalasiūnas J. atėjo į pulką sausio 5 d., o Zambacevičius Ant. sausio 3 d. Ir jau sausio 11 d. 7 v. išėjo sargybon. Tą pačią dieną nakties metu, begriždami iš sargybos, pasitiko girtus vokiečius Vytauto prosp., ties 12 nr. Vokiečiai į juos paleido kieteta šūvių. Pirmasis krito Kalasiūnas, o vėliau Zambacevičius.

Taigi, š. m. sausio mėn. 11 d. sukako lygiai 15 metų, kai krito pirmosios dvi algirdininkų aukos.

Sausio 14 d. už jų vėles buvo atlaikytos gedulingos pamaldos, į kurias atsilankė pulko vadas plk. Čaplikas su poniu, vado pad. plk. ltn. Tumas, karininkai ir pulkas.

Pulko kapelionas kun. Kryžanauskas pasakė pamokslą.

Anbo

APŽIŪRIME SUKILĖLIŲ PARODA

Sausio m. 11—13 d. 8 pėst. K. K. Vaidoto pulkas lankė Šiaulių „Aušros“ muziejų. Kad nuosekliau galėtų susipažinti, į muziejų buvo vedama komandomis po 40—50 žm. Muziejuje aiškino pulko karininkai ir liktin. puskarininkiai. Tam tikslui sausio mėn. 10 d. keletas pulko karininkų ir likt. puskarininkų klausėsi smulkaus aiškinimo. Aiškino pats muziejaus vedėjas p. Liutikas.

Muziejumi pulko kariai labai patenkinti. Labai naudinga ir įdomu buvo pažūrėti 1863 m. sukilimo parodą, kuri buvo surengta muziejuje 1933 m. minint 70 metų sukaktį. Parodoj eksponatų yra apie kelius šimtus. Ši reta, įdomi ir brangi medžiaga vaizdžiai atpasakoja liūdną tų laikų vaizdą kovoje už laisvę su rusų valdžia. Sienose sukilimo dalyvių-vadų paveikslai, pav.: I. Miglovara, P. Naidenius, K. Kalinauskas, kun. Mackevičius, Z. Citavičius, Z. Šterakauskas, Putvinskis ir k., dalyvių, kankinių, ištremtųjų fotografijos, ant stalų sukilėlių ir maišintojų įsakymai, atsišaukimai, spintose (vitrinose) įvairiausi tų laikų sukilėlių ginklai, ženklai. Tai visa duoda suprasti, kaip sunkus ir vargingas buvo tuomet lietuvių-baudžiauninko likimas. Statistikos duomenys rodo skaičius ištremtųjų į tolimąjį Sibirą, sukištų į kalėjimus, nukankintų ir sušaudytų. Įdomi sukilėlių vėliava, kurioje išsiūta: Lietuvos vytiš, lenkų erelis ir gudų angelas, o ant tų ženklų — karūna. Iš darbelių įdomūs kalinių ir ištremtųjų į Sibirą. Labai charakteringos mergaičių dovanos sukilėliams — medalionai, kurių viduje įdėta plaukštelis plauku, kaipo atminimas. Įdomios taip pat relikvijos — kulkos, kurios išimtos iškasus sušaudytų sukilėlių griaučius ir maišelis Lietuvos žemės, kuri sukilėlis išsivežė ištremtas iš Lietuvos.

Muziejaus skyriai taip pat davė daug gražių senovės liekanų pavyzdžių. Labai įdomus ir turiningas iškasenų skyrius. Dveji griaučiai (moters ir vyro) rodo senovės laidojimo būdą. Ant moters griaučių yra apyrankės, špilkos ir prie kojų žirklys, o prie vyro tokios pat apyrankės ir prie kojų jo ginklai — durtuvai.

Iš iškamųjų įdomus baltasis lokys — svetys iš tolimojo ledinuočio vandenyne.

„Naujieji žmonės“. Sausio m. 14 d. pulko kariai turėjo progos žiūrėti papigintomis kainomis Šiaulių valst. teatro skyriuje veikalą „Naujieji žmonės“. Panašių veikalų pulkui tenka matyti labai dažnai. Tai maloni pramoga pulkui.

Kinas. Švietimo vadovo pastangomis šiais metais susitarta su visais Šiaulių miesto kino savininkais, kad pulko kariai kinas galėtų lankyti papigintomis kainomis, būtent: karininkai 1 lt. 30 cent., ložoje, o likt. puskarininkiai ir civ. tarnautojai po 75 cent. 1 vietoj. Tam tikslui kiekvienas asmuo gali turėti savo bilietus knygute, kuri gaunama pas švietimo vadovą. Pinigai mokami ne kino kasoje, bet pabaigoj mėnesio už sunaudotus bilietus švietimo vadovui. Pigus, patogus ir prieinamas atsišaukimas.

Bernst

KARIAI ŽIURĖJO „NAUJUOSIUS ŽMONES“

Sausio 13 d. dienos metus Kauno igulos kariams Valstybės Teatre buvo specialus vaidinimas. Vaidino „Naujieji žmonės“.

SUPAŽINDINO SU MŪSŲ UŽDAVINIAIS

Sausio 14 d. 7 p. Ž. K. B. pulko liktinių puskarininkų ramovėje mjr. Reichertas laikė paskaitą: „Liktinis puskarininkis ir jo uždaviniai“. Paskaitos klausėsi laisvi nuo tarnybos viršilos ir puskarininkiai.

Paskaita visiems klausytojams labai patiko. Paskaitos turinys buvo įdomus ir pamokomas.

S. virš. Vaseckas

MOKSLEIVIAI VAIDINO ULONAMS

Sausio mėn. 14 d. 2 uolonų pulko kino salėje valdžios gimnazijos mokiniai su mok. režis. Kastelnickiu vaidino ulonams penkų veiksmų komediją „Glušas“. Salė buvo pilnutelė ne tik ulonų, bet ir šiaip žmonių.

Veikalas, nors kariams mažai pritaikytas, visiems patiko. Pagirtinas dalykas, kad moksleiviai jau nebe pirmą kartą vaidina ulonams.

Netrukus pulko likt. puskarininkiai žada vaidinti dramą „Už Tėvynę“.

J. n. K.

PAGERBĖ BUVUSĮ SAVO VADA

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Veiverių skyrius pasirinko savo šefu ltn. Kuklierių, veiverietį, 1920 m. žuvusį kautynėse su lenkais. Ltn. Kuklierius palaidotas savo gimtinėje Veiveriuose.

Dabar savanorių kūrėjų Veiverių skyrius nori įsigyti savo vėliavą. Skyrius gavo 10 litų aukų vėliavai ir iš 2 pėst. pulko viršilos Jono Kopūsto. Minėtas viršila nepriklausomybės karų metu yra tarnavęs ltn. Kuklieriaus vadovaujamoj kuopoj ir šia auka pagerbė buvusįjį savo kuopos vadą.

Veiverių skyrius virš. J. Kopūstui nuoširdžiai dėkoja už auką.

ODGANIZUOJASI ATSARGOS KARIAI

Vasario 3 d. Ukmergėje šaukiamas atsargos karininkų susirinkimas tikslu steigti Ukmergėje ir provincijoje ats. karininkų sąjungos skyrių. Tam reikalui visi ats. karininkai gyvai pritaria.

Taip pat susiorganizavo žydų tautybės kariai, dalyvavę kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės, ir steigė savo skyrių. Sausio pabaigoj bus visuotinis susirinkimas, kur bus išrinkti vald. organai ir aptarti kai kurie reikalai.

St — —

IVAIRINA KAREIVIŲ GYVENIMA

Sausio 13 d. karo policijos mokyklos jaunieji kareiviai atliko žygį. Žygis buvo atliktas per Petrošūnus iki Paažislio ir atgal. Šia proga Paažislyje buvo apžiūrėtas vienuolynas ir jo požemiai, o Petrošūnuose elektros stotis ir popieriaus fabrikas. Čia malonūs šeimininkai mielai priėmė kareivius, paaiškindami apie savo įmonių įrengimą ir veikimą. Daugumai jaunujų kareivių šios rūšies įmonės teko matyti pirmą kartą, todėl suteiktu siurprizu buvo labai patenkinti.

Sausio 14 d. mokyklos kareiviai buvo nuvesti į gusarų pulką, kur išklaušė minėto pulko sanitarijos karininko ltn. Mikuzio paskaitą apie girtavimo žalingumą.

Neseniai mokykloj įsteigtas stygų orkestras per trumpą laiką jau gerai išsitobulėjo. Mokyklos viršininkui liepiant, orkestras dažnai linksminia kareivius pietų ir šiaip atliekamų laikų. Per kariuomenės pusvalandį, minint Kauno komendantūros 15 metų sukaktį, palinksmino ir radio klausytojus.

Ž.

AVIATORIAI ATLIKO ŠAUDYMO PRATIMUS

Sausio mėn. 9 d. karo aviacijos jauni kareiviai Jesios šaudykloje atliko pirmąjį šaudyklos pratimą kovos šoviniams.

Šaudybos pratimo jauni kareiviai laukė didžiausiu nekantrumu ir labai susidomėję sekė pratimo eigą ir šaudymo rezultatus.

Taip pat šaudymo pakartotinius pratimus atliko ir senieji, šį pavasarį išėmą į atsargą, kareiviai.

Pažymėtina, kad tiek senieji, tiek jaunieji kareiviai pratimus atliko puikiausiai, geriau negu visuomet.

Toks nepaprastai taiklus šaudymas sukėlė viršininkų susidomėjimą ir dėkingumą vadams už puikų išmokymą. Ypač

gai gerai šaudė aktyvios tarnybos jaun. pusk **Lunys Jonas** (gavo visus tris kartus po 12 taškų), pasiekdamas geriausius šaudymo rezultatus.

Pratimai praėjo geriausia nuotaika ir jauni kareiviai dabar tik laukia antrųjų pratimų, kuriuose žada stengtis dar geriaus pasizymėti.

Klem. Jūra

ŽINO, KAD „VERKIA DUONA TINGINIO VALGOMA“

Pionierių b-no liktiniam pats darbymėtis. Sausio pradžioj pradėjo veikti kariškiųjų dalykų kursai. Kursų tikslas patobulinti ir pagilinti žinias.

Lygiagrečiai einama ir slidininkų kursų programa. Teorija ir praktika dėsto ltn. Juospaitis, praėjusiais metais baigęs karininkų kursus. Kasdien su slidėmis atliekami užsiėmimai.

Be to, vakarais liktiniai lanko batalione veikiančius švietimo kursus.

Batalionas turi nors mažą, bet patogią čiuožyklą. Batalionui nupirka 10 porų pačiūžų. Jomis naudotis norinčių daug.

Neseniai pradėjo veikti kino „Pionieris“. Šančių kariai patenkinti ir su noru lankosi seansuose. Kino veikia keturias dienas per savaitę. Per seansus griežia b-no stygų orkestras.

Virš. St. M-as

PASKAITOS IŠ ŽEMĖS ŪKIO SRITIES

Kiekvienais metais 7 p. Ž. K. B. pulke pasirūpinama kareiviams laikyti paskaitos iš žemės ūkio srities. Šiais metais tokas paskaitas laikyti sutiko Klaipėdos krašto ūkininkų draugijų agronomai. Sausio, vasario ir kovo mėn. numatytos šio turinio paskaitos: 1) apie žemės dirbimo ir tręšimo reikalus, 2) darbų organizavimas laukuose ir sodybose, 3) naudojamieji plotai ir jų nusausinimo reikalai, 4) pievų ir ganyklų gerinimas, 5) arklių priežiūra ir jų naudojimas darbui, 6) pieno ūkis ir gyvulininkystė, 7) paukščių ūkiui kelti priemonės, 8) senoviška ir naujoviška kaimo trobesių statyba, tvarkingų ir patogių sodybų įrengimas.

Klaipėdos iguloj paskaitos laikomos dviejose auditorijose ketvirtadieniais, Šilutės iguloj — vienoj auditorijoje antradieniais nuo 17 iki 18,5 val.

Klaustytojai dideliu susidomėjimu paskaitų klausosi. Daugelis kareivių gautas žinias pasižymi tam tyčia skirtuose sąsiuvinėliuose, kad vėliau galėtų jas pritaikinti gyvenime.

A. Š.

ŠIS TAS IŠ RYŠININKŲ GYVENIMO

— Sausio 7 d. 14 val. 45 min. ryšių bataliono kareiviai buvo nusiųsti į Liaudies namus, kur buvo suvaikinta „Dėdės Tomo lūšnelė“. Bilietai, kurie iš anksto buvo batalionui atsiųsti, buvo proporcingai tarp kuopų paskirstyti. Todėl iš visu kuopų tam tikras kareivių skaičius galėjo pamatyti vaidinimą.

— Gruodžio 28 d. mokomojį kuopa išleido XII laidą ryšininkų instruktorių. Pirmuoju baigė eil. Danta, kuris tuojau buvo pakeltas į jaun. puskarininko laipsnį ir gavo laikrodį. Kiti, baigę pažymiu (4) gerai, pakelti į grandinio laipsnį.

Prikomandiruotieji išsivažinėjo į savo dalis, o radistai išvyko į radio kuopą atlikti vieno mėnesio stočių aptarnavimo praktika.

Sausio 2 d. surinkta nauja mokomosios kuopos XIII laida.

— Paskiausiai bataliono kareiviai, ypač baigia karo tarnybą, stengiasi aplankyti visus Kauno muziejus, istorines vietas ir Valst. teatrą. Sekmadieniais grupėmis traukia į tolias vietas.

Todėl nenuostabu, kad beveik visi senieji kareiviai išvaikščiojo visus muziejus ir po kelius sykus buvę Valst. teatre.

BEVEIK VISI IŠSIRAŠĖME LAIKRAŠČIUS

Intend. transp. rinktinės negausinga karių saujele bene smarkiausiai šiais metais grėbiasi spaudos. Beveik visi, t. y. 75% visu karių, išrašė savo namiškiams laikraščių. Daugiausia išrašė: „Ūkininko Patarėja“, „Jaunąją Kartą“, „Mūsų Vilnių“, „Kart“ ir kt. Išsirašė per savo viršininkus, todėl gavo lengvatų, išmokant prenumeratą dalimis. Ir civiliai tarnautojai beveik visi nepašyktėjo spaudai lėšų ir išsirašė kai kuriuos laikraščius.

I-ka

KAS GUSARUOSE DAROMA

Niekas nedrįs tvirtinti, kad valgis turi būti ne tik sveikas, bet ir gardus. Todėl pulko vyresnybės visados buvo rūpinamasi, kad būtų įvairiai, gardžiai pagaminamas. Dabar dažnai į lenteles įtraukiami ir kotletai, kurie gardžiai pagaminti sudaro gardžią valgio atmainą. Šitas rūpestis ir įvairinimas visiems gusarams patinka.

Šviesgarsinis kinas. Gusarai turėjo jau iš seno savo kiną gusarų klube. Bet dabar, tariamam „nebyliui“ visai atgyvenus, įsigyta šviesgarsinis aparatas. Naujas aparatas dar vis tobu-

linamas pritaikymo atžvilgiu, bet jis jau spėjo visus gusarus ir svečius palenkti savo pusėn. Labai daug žadama skirti vietos kultūrinėm filmėm, kurios nemaža prisidės prie bendro mūsų negračio praplėtimo ir kultūrinimo.

Slidininkų kursai. Galutinai pasirengta pradėti slidininkų 14 d. kursą liktiniam ir būtiniosios tarnybos puskarininkams. Žinoma, kad per trumpą laiką bus galima duoti tik pačius pradus ir paskatinti sportuoti, kartu paliekant laisvą sportą su tam tikru laikas nuo laiko paikrinimu ir pritaikymu karo atžvilgiu, kol išsidirbs geri slidininkai.

Husz Ar

BUTEGEIDININKŲ PADANGĖJE

Pradžioje gruodžio mėn. buvo išleistas mokomosios kuopos kulkosvaidininkų būrys, o sausio 3 d. buvo bendrojo skyriaus išleistuvės. Geriausiai baigusiam, kaip kulkosvaidininku, taip ir bendrąjį skyrių, buvo įteiktos dovanos: laikrodis ir pirtsigaras. Pulko vadui padėkojus kadruj už sėkmingą išmokymą, naujieji viršininkai praėjo išsklėmės maršu pro igulos viršininką.

Sportas. Kol dar nebuvo daug sniego, daugumas karininkų, liktinių puskarininkų ir būtiniosios tarnybos kareivių užsiiminėjo pačiūžų sportu. Čiuožykla čia pat ties kareivinėmis. Kaimės kariams papigintos: 5 lt. visam sezonui ir 30 centų vienam kartui. Be to, čiuožiančius nuolat linksmina radio muzika. Snegui iškritus, prasidėjo slidžių sportas, nes daugelis karininkų ir liktinių puskarininkų jau pernai žiemą įsigijo slides. Atliekamam laikui kariai uoliai su slidėmis sportuoja.

Jonas A. Misiūnas

JAUNIEJI GEDIMINININKAI ŽYGIUOJA

Paskiausiai pulko vado įsakymu jaunieji gediminininkai pradėjo minkinti savo kojas žygiuose. Žygius atlieka kiekviena jaunųjų kareivių kuopa kas 10 dienų. Žygiai yra įvairaus atstumo nuo 8—10 iki 25—30 km. Be to, žygiai atliekami įvairia apranga, įvairiais uždavimais ir t. t. Kad žygiuojant dalis mažiau nukentėtų nuo „priešo“ aviacijos kulkosvaidžių, raitininkų ir t. t., netrukus bus atliekami žygiai su įvairių kiliūčių nugalėjimais ir t. t. Netenka matyti žygiuojančių karių nuvargusių, pailsusių, jokių kojų nutrynimų, apsirgimų ir t. t. Kiekvienas žygiuojantis laiku apsirūpina savo apranga, kojų apavu ir be-reikalingai nemori varstyti pulko ambulatorijos durų.

Tėviškai tvarko. Naujai atvykęs ūkio viršininkas daug ką pertvarko. Ypač daug dėmesio atkreipė į pulko krautuve ir į perkanduosius. Pulko krautuvej daugiausia perka karininkai ir liktiniai puskarininkai. Įvairios prekės buvo duodamos kiekvienam be normos (kiek kas nori), todėl vienas kitas priimdavo už gana didelę sumą ir, žinoma, tokių prekių, be kurių galėtų apseiti. Dabar ši klaida atitaisoma, t. y. krautuves vyr. pardavėjas duoda kiekvienam už tiek, kiek leidžia jo finansai ir norma.

Teismo kronika

— Karo aviacijos eilinis Gembickas Eugenijus gruodžio 14 d. sprendimu pripažintas kaltu, kad: 1) 1933 m. rugsėjo 7 d., aptė 2 val., jis, stovėdamas sargybiniu poste prie angaro su dėktuvais ir sandėliu su kulkosvaidžiais, savavališkai pasišalinė nuo posto į sargybos būstą, palikdamas postą be apsaugos, ir 2) tuo pačiu laiku, jis, būdamas pasišalinęs iš posto ir sargybos viršininko pavartotinai įsakytas grįžti į postą, to įsakymo tyčia neišpildė ir į postą išėjo tik tada, kai atvyko būdėjantis karininkas tikrinti sargybą. Už šiuos nusikaltimus teismas paskyrė Gembickui 4 metus sunkių darbų kalėjimo, bet šią bausmę jam, kaip nepilnamečiui ir nuoširdžiai prisipažinusiam, sumažino ligi 1 metų sunkaus kalėjimo. Be to, teismas nutarė prašyti Respublikos Prezidentą šią bausmę sušvelninti ligi 1 metų karo kalėjimo.

— 1933 m. spalio 14 d. karo kalėjimo būrininkas įsakė rikiuoti sumtučius ūkio darbams, bet pulko teismo nuteistasis eil. Keršys Motiejus iš kameros neišėjo. Būrininkui paklausus, kodėl jis neeina į darbus, jis atsakė: „Neisiu ir baigta!“. Tuo pat metu būrininkas įsakė už tai eil. Keršiui vykti į karcerį, tačiau eil. Keršys ir apie tai nė girdėti nenorėjo. Tada raktininkams buvo įsakyta užsispyrėli Keršį jėga nugabenti, bet ir čia Keršys pasipriešino, griebdamasis už įvairių daiktų ir grumdamas su vedikais. Pagaliau, prie karcerio kpt. Miliausko paklaustas, eil. Keršys atsakė: „Jokiems darbams neisiu“. Turint galvoje ne tik šį viršininkų neklausymą, bet ir ankstyvesnius jo darbelius, teismas gruodžio 20 d. sprendimu nubaudė Keršį Motiejų ketveriais metais s. d. kalėjimo su teisių ir kario vardo atėmimu.

— Atsargos viršila Jurevičius Vincas, norėdamas neteisėtu būdu įsigyti savanorio vardą ir pasinaudoti savanoriams teikiamomis lengvatomis, susitaręs su neišaiškintu žmogumi,

perdirbo savo tarnybos eigos žinias, būtent, įrašė, jog jis stojo savanorių į kariuomenę ir ištaisė įstojimo į kariuomenę datą „1920 metų birželio mėn. 25 d.“ į „1919 m. vasario mėn. 19 d.“. Kad tasai suklastojimas nepaaiškėtų, jis tą patį ištaisymą padarė tarnybos lape ir kituose dokumentuose. Išgavęs iš atitinkamo pulko liudijimą (kuris buvo surašytas remiantis tomis suklastotomis žiniomis), patiekė jį su kitais dokumentais Kėdainių apskr. žemės tvarkytojui ir vėliau išgavo, kaip savanoris, Muruvkos dvare sklypą. Už šiuos nusikaltimus teismas gruodžio 30 d. sprendimu paskyrė jam 2 metų sunkaus kalėjimo, bet šią bausmę jam, kaip išstarnavusiam kariuomenėje 9 metus, prisipažinus ir pritaikę 1928 m. amnestiją, sumažino ligi 1 metų paprastojo kalėjimo, atėmus teises, viršilios laipsnį, savanorio ir jubiliejinį medalius.

— 9 pėst. pulko žandarai miesto sode pastebėjo girtą to pat pulko eilinį Gladyševą Andriejų, kuris svirduliuodamas slankiojo tarp žmonių ir užkabindamas merginas. Žandarams pareikalavus leidžiamą raštelį, eil. Gladyševas atsakė, jog tokį raštelį turi, bet žandarams nerodėsiąs. Tuo būdu eil. Gladyševas buvo areštuotas ir vedamas pas budėjančią karininką. Vedamą Gladyševą prisivijo jo draugas eil. Brundza su dviem marijampoliečiais Račiukaičiu Kostu ir Bagdonavičium Vladu. Ši trejukė sustabdė žandarus ir griežtai pareikalavo eil. Gladyševą paleisti, sakydami: „Vyrų, jūs jo nevesite, o jei vesite, tai patys liksite čia“. Tuo tarpu eil. Gladyševas, sustiprėjęs jo būsenai, pastūmė žandarą eil. Burkšaitį ir išsilaisvino. Išikarščiavusius vyrus atšaldė daboklė ir š. m. sausio 4 d. sprendimu paskirtas kalėjimas — Gladyševui ir Brundzai po 8 mėnesius, Bagdonavičiui 4 mėn. ir Račiukaičiui 3 mėn.

— 1 atsargos bataliono eil. Kazys Šeškauskas 1919 m. spalio 7 d. per karą, norėdamas visiškai išvengti tarnybos kariuomenėje, iš savo dalies pabėgo ir slapstėsi ligi 1932 metų birželio 21 d., kada kvociamas pasisakė, jog esąs bėglys. Už šį nusikaltimą teismas š. m. sausio 5 d. paskyrė jam 4 metus sunkaus kalėjimo, bet šią bausmę jam, prisipažinusiam, sušvelnino ligi 1 mt. 6 mėn. to patį kalėjimo, atėmė teises ir kario vardą.

IR ATLIEKAMA LAIKA AUKOJA GIMNASTIKAI

Paskiausiai kariūnai susidomėjo sportu. Jiems nepakanka rytinės gimnastikos. Vakaraus, po užsiėmimų, gimnastikos salė pilna sportuojančių. Turnikas, lygiagretės, žiedai, arklys ir kiti įrankiai net braška nuo įvairių numerių.

Kariūnai pamėgo bokso pirštines. Kasdien matyti mikliai besiboksuojančių poros. Yra visai gerų boksininkų. Sporto instruktorius ltn. Jaruševičius supažindino su „džiu-džitcu“ ir graikų romėnų imtynių pagrindais. Manoma praveisti kariūnų tarpe bokso pirmenybes. Kas žin kas laimės? Favoritų yra gana daug.

Slidės Karo Mokykloje užkariavo sau vietą. Du tris kartus per savaitę, rikiuotės užsiėmimų metu, kariūnai kopia į kalną ir leidžiasi žemyn puriu sniegu. Labai daug sveiklo ir malonaus juoko sukelia kieno nors nevykęs šuolis ar žingsnis į „bedugnę“.

Nepamirštama ir fechtavimo, kurį veda leit. Urnėžius, jau prityręs šioje srityje instruktorius.

— Šiomis dienomis buvo šaudymo šrateliais kuopų pirmenybės į krintančius taikinėlius. Laimėjo 2 aspirantų kuopa. Mokyklos vadovybė džiaugiasi neseniai atvykusiųjų nepaprasta pažanga šaudyme.

Bendrai, aspirantai stengiasi neatsilikti nuo kadro kariūnų.

DAR VIENAS TENISO STALAS

Lig šiol stalo tenisui žaisti stalą turėjo tik pulko karininkų ramovė, bet šiomis dienomis padirbdintas ir liktinių puskarininkų bei civilinių tarnautojų klubui. Reikia tikėtis, kad šis sportas prigys, kaip seniau, nes 1927 — 1928 m. 4 artilerijos pulko stalo tenisistai gana gerai pasirodėdavo. Turėjo net keletą rungtynių su Karo Mokyklos stalo tenisistais, kuriuos pirmą kartą nugalėjo gana aukštu rezultatu. Esant dar ir dabar kai kuriems tuometiniams stalo tenisistams, reikia laukti, jog ir vėl jie pradės rimtai treniruotis ir atgaus pirmąją formą. Tuometinis pulko čempionas buvo likt. vyr. pusk. Plaušnaitis, kuris vargiai ir dabar kam užleis čempiono vardą. Stalas padirbdintas pulko staliu dirbtuvėse. Lėšos imtos iš pulko sky-

riaus sporto draugijos lėšų, nes veikia visi liktiniai puskarininkiai ir civiliniai tarnautojai yra šios draugijos nariai. Bendrai kariuomenės sporto draugijos pulko skyrius gerai gyvuoja.

Benas Jablonskis

SLIDŽIŲ MĖGĖJAI NAUDOJASI ŽIEMA

Be įsteigtos slidininkų mokyklos LFLS ir „Grandies“ klubų, kuri sutraukė visokios profesijos žmonių, nuo sausio 14 d. Kūno Kultūros Rūmai, taip pat nenorėdami, kad jų klubas JSO šioje srityje atsiliktu, irgi pakvietė du pereinamais metais baigusius karininkus, kurie instruktuos jaunaamžius sportininkus. LFLS įsteigtoje mokykloje darbas eina pilnu tempu. Nuo sausio 21 d. bus pradėtos karo slidininkų pamokos, kurioms vadovaus j. ltn. Keturakis. Tam tikslui visi šauliai, turintieji slides ir gali įsigyti, atitinkamų organų jau yra perspėti, kad be jokio pasivėlavimo darbas skirtu laiku prasidėtų ir į pamokas turi atvykti punktualiai.

Slidininkų patogumui Eiguliuose II Nr. 36 yra įsteigtas šokių trampinas, kuris mėgėjus — figūristus sekmadieniais traukia išbandyti savo jėgas. Be to, ten pat yra įrengta maža dirbtuvėlė, kuri aprūpina kiekvieną slidininką remonto reikalais. Vaistinė — sportinė, nors ir labai primityvi, bet neaizingiems atsitikimams pasitaikius, yra priemonių greitai pagelbėti. Mickevičiaus slėnyje, Tunelio g-vėj Nr. 55, taip pat toki įrengimai yra. Pageidautina, kad netrukus būtų įrengta tokia pat sustojimo bei poilsio vieta ir A. Panemunėje, Vičiūnų kaime nes ten sekmadieniais ir šventadieniais suvažiuoja nemaža publikos, kuri mieliau naudotųsi visais įrengtais patogumais.

Provincijos slidininkai daugiau sniego prieš Kalėdas iškritus, galėjo, žinoma, ir gali pramokti ir surengti įvairius kursus šioje sporto šakoje. Ypač smarkiai veikia šauliai. Utenos šaulių kursas jau baigė 30 šaulių, ats. j. ltn. Girdausko vadovaujami, kuris pasirodė uolus ne tik kaip kursų organizatorius, bet taip pat ir slidžių meistras. Savo gamybos slidžių uteniškiai yra atsiuntę ir Kauno „Grandies“ šauliams sportininkams.

A. Panemunėje visas slidininkų centras VI baterija. Kalnas gana aukštas, platus, dabartiniu metu gerai suvažinėtas, todėl tinka įvairiems posūkiams. Čia suplaukia ne tik žymesnioji kauniečių dalis, bet ir A. Panemunės visuomenės šulai.

Labai didelis slidžių sporto mėgėjas yra gen. ltn. Gerulaitis, kurį veikia kiekvieną šventadienį tenka matyti uoliai figūruojant VI baterijos rajone.

Visi kariuomenės daliniai turėtų pradėti kareivius apmokyti slidžių važinėjimo, nes dėl trumpos ir nepastovios žiemos apmokymas bus silpnai praeitis.

Slidžių mėgėjas

IŠ LEDO RITULIO PIRMENYBIŲ

Prieš savaitę pradėtos ledo ritulio Kauno pirmenybės eina visu smarkumu. Sausio 11 d. A grupėje LGSF nugalėjo Š. Š. Kovą 10:1 ir Tauras nugalėjo JSO 3:1. Sausio 12 d. B gr. LGSF laimėjo prieš Spartą 4:0 ir KJK (Jachtklubas) prieš JSO 6:0. Sausio 13 d. A gr. KJK lygiomis sužaidė su stipria LFLS 3:3. Sausio 14 d. A gr. JOS laimėjo prieš Š. Š. Kovą 2:1, LFLS įdomioj kovoj nugalėjo LGSF (Lietuvos meistrė) 5:3 ir KJK laimėjo prieš Taurą 2:1.

Taigi, pirmas pirmenybių ratas įpusėjęs ir komandos eina tokia eile: LFLS taškai 5:1, golai 9:6; KJK (5:1; 5:7); LGSF (4:2; 15:6), Tauras, JSO ir Š. Š. Kovas.

Be ledo ritulio rungtynių, buvo surengta ir bėgimai. Paprastom pačiužom 500 ir 5000 metrų distancijose nugalėtoju (geriausias laikas) išėjo Danilevičius (LGSF) ir gavė žiemos sporto komiteto skirtą dovaną — lenktynių pačiužas. Antrą vietą laimėjo Muchinas (KJK) ir trečią Brazauskas (LGSF). Lenktynių pačiužomis 500 m ir 5000 m distancijose pirmuoju atvažiavo Šimanas II.

Pažymėtina, kad pirmame ir antrame bėgime dalyvavo didelis dalyvių skaičius.

LFLS—KSS-KULTUS 12:0 (7:0)

LFLS savo pažadus žaisti per visą žiemą sąžiningai atlieka. Sausio 14 d. vėl žaidė su KSK-Kultus ir be didelio vargo laimėjo 12:0. Lingis įmušė net devynis golus. Žiūrovų ši karta buvo tikrai „žiemiškai“.

IŠ ŠAULIŲ SPORTO

Metams pasibaigus ir suvedus balansą, paaiškėjo šaulių sportinės veiklos eilė. Iš rinktinių sporte pirmąją vietą laimėjo Raseinių rinktinė, antroji vietoj Marijampolės ir trečioji Kauno rinktinė (pėnai laimėjo pirmą vietą). Iš XVII rinktinės būrių sporte pirmą vietą laimėjo (1) Kauno VI. Putvinskio būrys, antrą Šančių ir trečią Aleksoto būrys.

JOJIMO MOKYKLA PERĖMĖ ŠAULIAI

Jau kuris laikas veikusia prie Kūno Kultūros Rūmų jojimo mokyklą dabar perėmė Šaulių S-ga. Norima šiuo naudingą sportu sudominti visuomenę ir ypač šaulius, kuriems suteiktos gana patogios sąlygos. Pasirengus žadama dalyvauti kariuomenės lenktynėse.

SPORTO ORDINAI ITALIJOJ

Mussolini įsteigė du naujus sporto ordinus. Vienas yra medalis už lengvąją atletiką, kuris bus duodamas aukštinis ir sidabrinis 1 ir 2 laipsnio ir bronzos.

Antrasis — pasižymėjimo ženklas — Žvaigždė už sportiškus nuopelnus, kurią gaus sporto sąjungų pirmininkai, pasiekę per dvejus metus tarptautinėse rungtynėse geriausių rezultatų.

Ordinus įteiks kiekvienų metų liepos mėn pirmą sekmadienį.

ŠAULIAI — LIETUVIŠKUMO PIONIERIAI

Sudargos miestelis nedidelis. Stovi ant Nemuno kranto Lietuvos-Vokietijos pasienyje. Gyventojai čia daugiausia evangelikai, todėl germanizacijos įtaka seniau buvo gana stipriai jaučiama. Kiekvienas nors truputį mokas vokiškai kalbėti, dėjosi esąs tikras vokietis. Būti vokiečiu buvo įprasta laikyti garbinga, todėl jaunimas pradėjo neigti lietuviškumą ir garbinti viską, kas vokiška. Kas žino, kas būtų atsitike, jei tokiems reiškiniams kelią nebūtų užkirtęs prieš 6 metus įsteigęs šaulių būrys. Jis savo gražiomis patriotinėmis apeigomis atbudino lietuviškumą ir iškėlė jį į tinklamą aukštumą. Tik šaulių dėka daugelis atvirto į tikrus lietuvius, ir į vokiškas pamaldas bažnyčioje jau nėra kam susininkti, nes visi anksčiau buvę „vokiečiai“ dabar yra tikri lietuviai. Šauliai čia yra lietuviškumo tvirtovė — švyturys, kurio šviesūs spinduliai išnaikino tamsumas ir dabar dar skaisčiau šviečia.

PAGĖGIEČIAI MINĖS SAVO BŪRIO SUKAKTĮ

Sausio 4 d. Klaipėdoje, „Viktorijos“ viešbutyje, buvo Klaipėdos krašto šaulių būrių vadų suvažiavimas. Į suvažiavimą buvo atvykę: gubernatorius Dr. J. Navakas, igulos viršininkas plk. Genys ir krašto komendantas plk. Liormanas. Svečiai suvažiavime pasakė kalbas. Aptarta svarbūs šaulių reikalai: Klaipėdos atvadavimo sukaktuvių minėjimas sausio 15 d., Šaulių sąjungos 15 metų sukaktuvės ir būrių reikalai. Valdybos vardu suvažiavimą pasveikino rinktinės pirmininkas Vanagaišis. Gubernatorius išlydėtas triukšmingu valio.

Klaipėdos miesto 1-mo Dariaus ir Girėno šaulių būrio valdyba paskelbė konkursą pagaminti projektui šaulių antpečiams su ženklais D. ir G. Tai reiškia Dariaus ir Girėno vardus. Jau patiekti keli projektai. Gana vykę yra šaulių Bindoko ir Jononio. Netrukus bus svarstomi patiekti projektai. Už geriausią projektą bus skirta pinigine dovana. Pagėgių šaulių būrys šiemet švenčia 10 metų sukaktuves. Sausio 7 d. susirinkime jau nustatyta programa: 14 val. stoties aikštėje paradas, po parado Duonelaičio progimnazijos rūmuose iškilmingas posėdis ir eisena su degėlais. 19 val. antroji dalis programos Heidemano salėje, kur bus būrio orkestro koncertas, Pagėgių giedotojų draugijos choro dainavimas, piramidės ir vaidinimas „Užburtoji žemė“.

Jonas A. Misiūnas

SAVO JĖGOM PASISTATĖ ŠAULIŲ NAMUS

Lenkimai (Kretingos apskr.). Gruodžio mėn. 31 d. šaulių būrys ir šaulių ugniagesių komanda iškilmingai atidarė pastatytą bendromis jėgomis šaulių namą ir ugniagesių stoginę.

Būrys ir šaulių ugniagesių komanda talkos keliu ir savo lėšomis įstengė įsigyti žemės sklypą ir jame pasistatyti namus. Į šaulius ir ugniagesius su noru stoja grįžę iš kariuomenės atsargos kariai.

Saulys-ugniagesis

BUS BENDRI KARIŲ, 1918—1920 m. SAVANORIŲ IR ŠAULIŲ MANEVRAI

Panevėžio šaulių būrys pradėjo ilgais žiemos vakarais dažniau rinktis kariško rengimo pamokoms. Pamokos būna šaulių namuose. Dėsto būrio šauliai atsargos karininkai. Programa gana plati. Kariško rengimo kursą mano baigti kovo mėn. pradžioje.

Panevėžio visuomenė pradeda ruoštis prie 15 metų sukakties minėjimo š. m. gegužės 19, 20 ir 21 d. Gegužės 19 d. Panevėžio miestas ir kai kurios apskrities apylinkės buvo karių ir partizanų atvadautos iš bolševikų. Ta proga manoma surengti pavyzdinius manevrus tose Panevėžio miesto apylinkėse, kur ėjo kovos su bolševikais. Manevruose dalyvautų kariai, savanoriai ir šauliai. Be to, sukaktuves minės visos organizacijos ir visuomenė.

P.

KAUNO BŪRIO ŠAULIŲ SUSIRINKIMAS

Sausio 14 d. Šaulių Sąjungos salėje buvo metinis (1) Kauno VI. Putvinskio šaulių būrio susirinkimas. Susirinkimo pradžioje ats. mjr. Tomkus pasakė gražią ir turimą kalbą Klaipėdos atvadavimo 11 metų sukaktuvių išvakarių proga. Svarbiausiu dienotvarkės punktu buvo naujos būrio valdybos rinkimai. Buvo renkama slaptu balsavimu ir išrinkti šie šauliai: inž. Grauroklas, ats. mjr. Tomkus, Mauruča, „Trimito“ redaktorius Kalnėnas ir Martinaitis.

VI.

XII ŠAULIŲ RINKTINĖ LEIDŽIA LAIKRAŠTĮ

1933 m. gruodžio m. 15 d. pasirodė XII šaulių rinktinės sieninio laikraščelio „Šaulio - Šauklio“ pirmasis numeris. Išėjus trims numeriams, nuo panašaus laikraščelio leidimo atsisakytą. Nuo sausio m. 15 d. pradėdamas leisti rotatorium spausdintas laikraščelis, skiriamas visai rinktinei ir bus informacinio pobūdžio. Kaip jam seksis, sunku ką nors pasakyti, tačiau sieninis laikraščelis turėjo nemažą pasisekimą ir spauda apie jį gan palankiai atsiliepė.

P.

PAS RYGOS KARIUS - TECHNIKUS

Panašiai kaip Kaune Nemunas, taip Rygoje Dauguva periskiria miestą į dvi dalis. Trys tiltai veda į uždauguvį. Jame yra **autotankų pulkas**. Patogus tramvajus priveža iki pat pulko drižuotų vartų. Netoli šio pulko yra aviacijos pulkas.

Kadaise ir lietuviai kariai nepriklausomybės pradžioje kartu su latviais šiose vietose mokėsi valdyti galinguosius tankus. Latvių tankus visuomenei tenka pamatyti bent porą sykių per metus — kariuomenės paraduose Esplanado aikštėje. Autotankų pulko vadu yra plk. P. Grosbartas. Jis stengiasi, kad kuo mažiausiai būtų imama kuro ir medžiagos iš užsienio ir viską galėtų patys pasigaminti. Todėl šiame pulke atliekama daug įvairių tyrimų ir eksperimentų, duodančių vyriausybei autoritetinę sprendimą. Čia turima galvoj latolo alyva. Paskiausiai dirbama dujų generatoriaus pritaikymo srity. Tai penkeriopai papigintų automobilių eksploataavimo išlaidas ir turėtų didelės reikšmės žemės ūkio transportui, traktorių naudojimui. Galutinas sprendimas šiuo reikalu bus patiektas pavasarį. Taip pat atliekami tyrimai spirita pritaikinti vietoj užsienio benzino.

Į pulką priimami baigę progimnazijos kursą ir turintieji gabumų technikos srity. Tarnyba trunka 15 mėnesių. Kaimiečiai neretai prašo, kad iš kiekvieno valsčiaus nors vienas jaunuolis būtų priimtas į autotankų pulką. Tuo būdu toks jaunuolis, grįžęs į atsargą, būtų technikas ir kuliama mašinų, traktorių bei auto specialistas.

Pionierių pulkas, kartu su ryšių kuopa, yra toliau, prie pat Dauguvos įtakos į jūrą — Boldere. Jūros kopas užkariavęs, pulkas turi gražias, mūro siena aptvertas, kareivines. Įėjimo alėja išpuošta jūros minų gilžėmis. Mokslo patalpose yra įvairių įvairiausių modelių — tiltų, slėptuvių ir sprogdinimo medžiagų. Karininkų klubo salė išklota veidrodžiais ir menininko Grinbergo dekoratyviais papuošalais. Kariams nuolat yra radio ir šeštadieniais, sekmadieniais savo kino.

Pulkas padeda ir civiliams gyventojams, statydamas tiltus ir t. t. Parėję į atsargą, kariai sprogdintojai gauna specialisto liudijimą ir užsiima kelmų ir akmenų sprogdinimu.

Pulkui vadovauja plk. Vulfis. Pulko vėliavoje, kurią 1921 m. dovanojo Rygos miestas, įrašyta: „Amžinai nenurims Dauguvos bangos, amžinai bus gyva karžygių dvasia“.

J. P—kas

NEPAPRASTAS AERODROMAS

Tiek mūsų laikinojoje sostinėje, tiek užsienų didmiesčiuose civilinės aviacijos aerodromai paprastai būna už miesto ribų, kur nors tolimame priemiestyje. Tačiau oro susisiekimas visur auga ir netrukus visuose miestuose bus reikalinga imtis priemonių perkelti aerodromus arčiau prie miesto centro. Anglų laikraščiai rašo apie drąsų vieno inžinieriaus pasiūlymą Londono miesto savivaldybei. Sumanytojas nerado tinkamo aerodromui žemės sklypo miesto centre. Bet, jei ir būtų radęs, tai už sklypą tektų sumokėti pasakišką kainą. Inžinierius siūlo padaryti aerodromą ant stulpų viršum Temzės upės. Upės platumas 180 m., aerodromo aikštės ilgumas būtų 100 m. Aikštelė ir stulpai būtų metaliniai. Po aerodromo aikštelės laivų judėjimas nebūtų sutrukdytas. Keleiviai ir kroviniai būtų keliami į aerodromo aikštelę keltuvais.

Mūsų kuopos laisvieji menininkai

(Sekmadienio spektaklis)

Karikatūros J. Martinaičio, žodžiai Misinginio Mamonėlio

Mūsų kuopa man patinka —
Ok, džium dralala,
Gabūs vyrai susirinko,
Op-op, čiudrala!

Kur jūs rasit tokių vyrų —
Bum bum opapa,
Ne puikuoliai, ne pagyros,
Op - lia, tralialia!

Apie groži, apie meną —
Džim - džim trararai,
Jie puikiausiai nusimano,
Op - op, tai gerai!

Mes sekmadienį po pietų —
Ok, džim dralala,
Turim savo linksmą vietą,
Op - op, čiudrala!

Plyšta, skamba kareivinės
Op - lia, tralialia,
Linkisma mums ir be degtinės
Bum - bum, olialia!

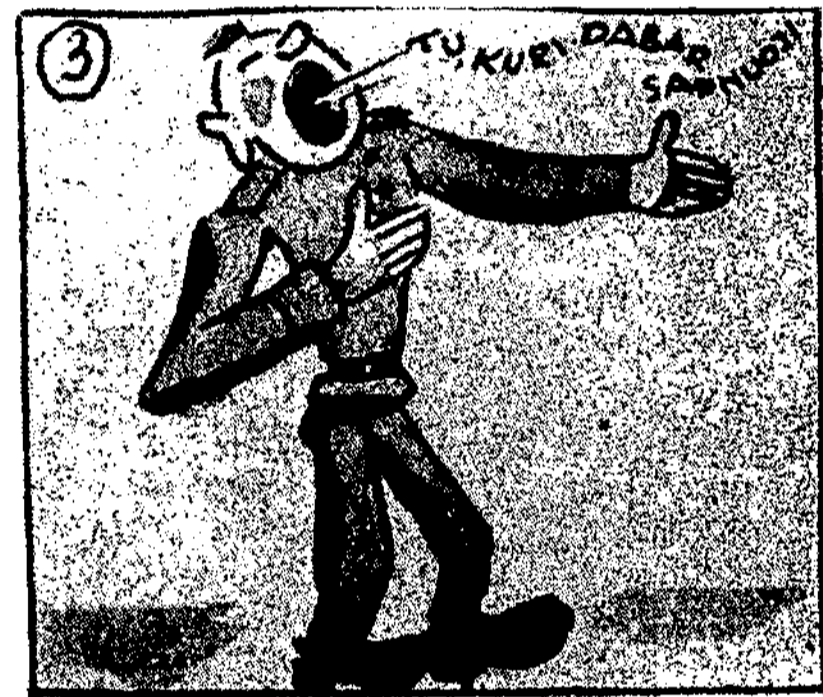
Padarykit veidą ramų —
Ok, čiudralala,
Tuoį pradėsime programą,
Op - op, lyialia!

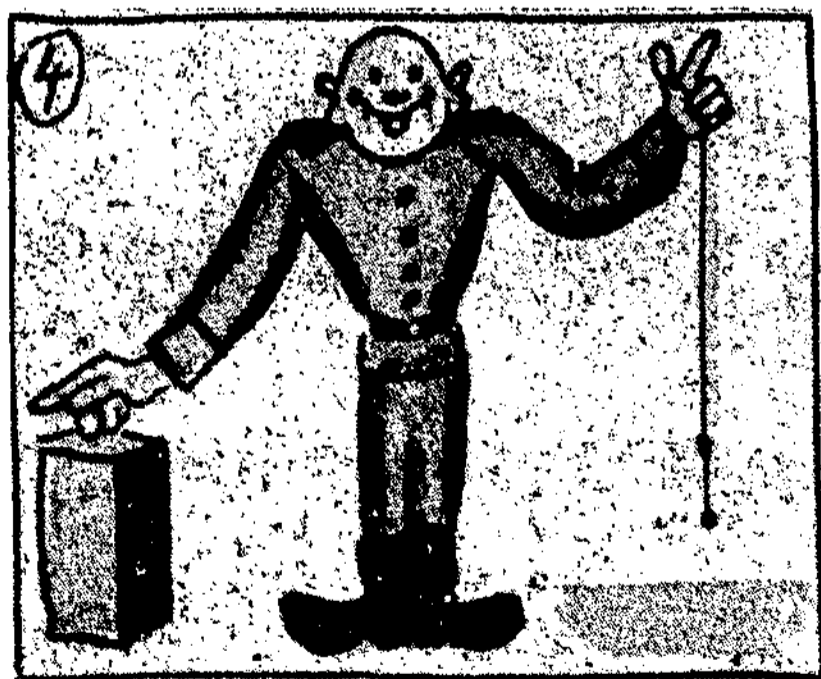
1. Muzikantas Žvirblis griežia,
O mes šokam isirėžę.
Klumpakojis ir suktinis —
Mūsų punktas pirmutinis.
Prie armonikos, dainų
Šokam trypiam be panų.

2. Turim mes ir puikią fleitą,
Klaipėdiški Abromeitą.
Stebuklinga jo dūdelė
Į padangę žmogų kelia.
Dul - dul, try - triu - tria,
Kaip valstybės teatre.

3. Turime ir savo Kiprą,
Tenorių galingą, stiprų.
Tai Gilys nuo Vabalninko,
Dainos jo visiems patinka —
Balsas, yr ko pavydėt,
Už kilometro girdėt.

4. Turim fokusniką gerą,
Jis iš nieko daug padaro,
Tai žemaitis Petras Puką,
Žvalios rankos šio vyruko.
Nieks jam blogo nesakys —
Moka muilinti akis.

5. Simas Rožė nuo Malėtų
Puikiai šoka mums baleta.
Tai aukštaitis kraujo gryno,
Lengvas, tartum balerina.
Scenoj sukasi žvaliai,
Šoka plastiškai, dailiai.

6. Turim mes ir savo kluoną,
Kareivėlių toki liauna.
Tai biržietis Kregždė Raulas,
Užsimiršęs sodžiu kaulus,
Garbei meno Lietuvos
Vaikšto vyras ant galvos.

KAM LAKŪNUI DIDELI AKINIAI?

— Simai, pasakyk man, kam tie „liočikai“ tokius didelius „akuliorius“ nešioja, — užtektų ir mažesnių..?

— Ė-ė brolau, matau, kad nieko nežinai. Pro didesnius akinius toliau mato..

O ką, jei koks lenkiūkštis atsiguls už krūmo ir isižiūrėk tu jį, kad gudrus?! O, bra, kai su dideliais akiniais pažvelgi, tai nors į žemę įsik — nepasislėpsi, — baigė gudruolis.

Klm. Jūra

„ŽINOVAS“

Eilinis pasakoja savo draugui:

— Aš žinau tokią vietą, kur žmonės nieko daugiau nedėvi, tik kepurę.

— Iš tikrųjų? O kaip ji vadinasi?

— Galva.

Pirmasis posėdis Vytauto Did. muziejų

Sausio mėn. 12 d. buvo Vytauto Didžiojo komiteto plenumo posėdis, kuris buvo 23 iš eilės, o pirmasis Vytauto Didžiojo muziejaus rūmuose. Posėdis išklause pirmininko švietimo ministerio inž. K. Šakenio pranešimą apie nuveiktus darbus muziejaus statybos ir lėšų rinkimo srityse. Iš pranešimo paaiškėjo, kad šiais metais atliktą tokie Vytauto Didžiojo muziejaus statybos darbai: įrengta centralinė salė karo muziejaus eksponatams sudėti, 2 kambariai laboratorijoms, 3 kambariai raštinei, vestibulis, katilinė ir kurikio butas. Šioms patalpoms apšildyti įrengta centralinis šildymas ir apšviesti įvesta elektros instaliacija. Be to, pradėta įrengti bokštas ir pradėta statyti iš rūmų fasado pusės laiptai į didžiąją salę. Suminėtiems darbams apmokėti, visiškai juos baigus, reikalinga 332.446 lt. 31 ct. Už jau atliktus darbus sumokėta 252.681 lt. 77 ct. Tuo būdu visiškai atsiskaitant už šiuos darbus reikės mokėti dar 79.764 lt. 54 ct., kurių dalį apie 50.000 litų reikės mokėti apie pavasarį, o kitus tuojau.

Lėšos statybai ir kitoms išlaidoms buvo renkamos iš visuomenės per izdo sekciją ir komiteto skyrius, rengiant viešas rinkliavas, vakarus, loterijas, platinant V. D. muziejaus žetonėlius, leidinius ir kitais būdais. Surinkta aukų iš visuomenės per 1933 metus ir komiteto kason įplaukė 80.242 lt. 13 ct.

Smulkiau komiteto pajamas ir išlaidas charakterizavo komiteto išdėtininkas inž. A. Graurogkas. Iš jo pranešimo paaiškėjo, kad 1933 m. pradžioje kasoje buvo 120.814 lt. 12 ct. saldo, kuris susidarė išimtinai iš visuomenės aukų. 1933 m. buvo gauta iš vyriausybės per švietimo ministeriją 100.000 litų ir gauta aukų iš valst. įstaigų valdininkų betarpiai 10.240 lt. 80 ct. Per visoje Lietuvoje esančius komiteto skyrius gauta aukų iš plačiosios visuomenės 44.568 lt. 88 ct., per izdo sekciją ir betarpiai į banke esamas komiteto sąskaitas įvairūs paskyri asmenys suaukiojo ir už komiteto leidinius sudėjo 25.432 lt. 43 ct. Viso 1933 m. aukų iš visuomenės gauta 80.242 lt. 13 ct. Iš viso komiteto kasa turėjo 301.056 lt. 25 ct. pajamų. Per tą laiką buvo tokios išlaidos: Br. Sadinskiam sumokėta už muziejaus rūmų langų rėmus ir staktus — 25.643 lt. 11 ct., rangovams Ilgovskiam už centralinės salės ir kitų patalpų įrengimą 197.488 lt., už langų stiklus — 12.677 lt. 10 ct., už langų apkaustus — 9.789 lt. 56 ct., inžinieriams už techniška statybos darbų vedimą ir priežiūrą 7000 litų, už skelbimus laikraščiuose apie varžytynes — 84 lt., visų už muziejaus statybą sumokėta 252.681 lt. 77 ct. Be to, buvo ir kitų išlaidų, būtent, už pagaminimą Vyt. D. muziejaus metalinių žetonėlių, kurie buvo duodami aukojantiems po 1 litą ir daugiau, sumokėta karo invalidų graverių dirbtuvėms 2.300 lt., kai kurioms firmoms už komiso būdu platintus leidinius sumokėta 1.546 lt. 05 ct., už kanceliarijos reikmenis, popieri, vokus, blankus, byloms viršelius, rašalą, atsišaukimo spausdinimą, pašto ir telefono išlaidų sumokėta 1.079 lt. 35 ct., už smulkių kanceliarijos inventorių, kuris buvo reikalingas naujose patalpose — 498 lt. 55 ct., bankams už žym. ženklus prie sąskaitų ištraukų — 2 lt. 25 ct. Viso tokių įvairių išlaidų buvo 5.426 lt. 20 ct. ir sumokėta komiteto kanceliarijos tarnautojams algos per visus metus 13.567 lt. 25 ct. Iš viso per 1933 metus buvo išlaidų 271.675 lt. 22 ct. Komiteto einamose sąskaitose 1934 m. sausio mėn. 1 d. saldo 29.381 lt. 03 ct.

Atliktų per 1933 m. darbų ir išlaidų apyskaitą plenumas patvirtino. 1934 m. komiteto reikalams vesti buvo renkama slapto balsavimu du pirmininko pavaduotojai, sekretorius ir išdėtininkas. Balsų dauguma pirmininko pavaduotojais išrinkti Z. Toliušis ir J. Vileišis, sekretoriumi plk. Braziulevičius ir išdėtininku inž. A. Graurogkas.

Šiam plenumo posėdžiui prezidiumas patiekė projektą Vytauto Didžiojo muziejui steigti įstatymo, pagal kurį vėliau turėtų būti parengtas muziejaus valdymo ir tvarkymo statutas. Projekte numatoma Kaune įsteigti vieną muziejų, Vytauto Didžiojo muziejų, kuriame būtų sudėta karo muziejus, M. Čiurlionis galerija ir Kauno miesto muziejaus eksponatai sutvarkyti atitinkamais skyriais: k. a. karo muziejus, M. Čiurlionis galerijos, archeologijos ir istorijos, etnografijos, Kauno miesto ir kitais, kuriuos patsai gyvenimas pareikalaus steigti. Toksai muziejus būtų valdomas vieno direktoriaus su patariamuoju organu — taryba, kurios nariais būtų skyrių vedėjai ir archeologinės komisijos, universiteto, meno mokyklos ir miesto savivaldybės atstovai. Jo lėšas sudarytų biudžeto keliu skiriamos sumos, aukos ir kitokios pajamos. Muziejus būtų švietimo ministerio žinioje, kuris skirtų ir atleistų jo tarnautojus, išskyrus direktorių, kurį tvirtintų Respublikos Prezidentas iš švietimo ministerio pristatytų kandidatų.

Komiteto nariai labai plačiai pareiškė savo nuomones ir išreiškė visą eilę pageidavimų. Buvo perskaityta kai kurių

Kariuomenės leidiniai

MŪSŲ ŽINYNAS 1934 m. XXVI t. Nr. 106

Mjr. Mačiūka plačiai nagrinėja aviacijos naudojimą ir išgales būsimajam kare. Gen. št. mjr. Dulksnys supažindina su taktikos temomis, kurios duodamos vokiečių karininkams, besirengiantiems generalio štabo tarnybai. Ltn. Liesis plačiai apibrėžia mūsų karo topografijos skyriaus organizaciją, uždavimus ir atliktus darbus. Geod. inž. M. Ratautas supažindina su daugelio Europos valstybių kartografinėmis įstaigomis. Be to, gana smulkiai aprašytas Lietuvos žemėlapiu 1:400.000 rengimo darbas ir paminėti taikinininkai.

Naujieji leidiniai

VAIRAS 1934 m. I Nr.

Vairas, pradėdamas naujuosius metus, tarė žodį redakcijos vardu. Šioj izangoj kreipia dėmesio į tą didžiulį persilaužimą, kuris vyksta visame pasauly ir visose gyvenimo srityse. Izangos pabaigoj statomos gairės, kuo daugiausia ateiščiais metais rūpinsis Vairas, apie ką rašys. Štai tie aktuačieji klausimai, kuriuos iškelia mūsų gyvenimo aplinkybės ir atmainos: Kokia turėtų būti Lietuvos socialinė, ekonominė, valstybinė struktūra? Kas yra tauta ir koks jos santykis su valstybė? Koks yra individo arba asmens santykis su Tauta ir Valstybė? Kokia mūsų Tautos esmė ir kokie jos specifiniai ypatumai? Kas yra tautinė kultūra? Kas kuria tautinę kultūrą? Inteligentas ir jo vieta Tautoje bei Valstybė.

Tai pasižada Vairas atsidėjęs gvildinti. Šiame numery yra: Tautos Vado A. Smetonos kalba, 1933. XII. 15. pasakyta visuotiniame Lietuvos Tautininkų Sąjungos suvažiavime. Min. pirm. J. Tūbelio kalba, pasakyta tame pat suvažiavime. Iz. Tamošaičio straipsnis Universalizmas filosofijoje, M. Daumanto beletristinės dalykas Varūna, tęsinys iš perėitų metų. Dr. Cesevičiaus str. Bolševizmas (jo ekonomiška sociologiniai pagrindai). Alg. Daumantas rašo apie laikraštį, viešąją nuomonę ir valstybę. Kultūros apžvalgoj plačiau peržvelgta 1933 m. mūsų grožinė literatūra.

KUN. JUOZAS VITKUS. 1863 M. SUKILIMAS LIETUVOJE. 1933 m. 23 pusl. Kaina 60 ct.

Tai gražus ir įdomus atsiminimų pluoštelis. Čia ne tiek liečiamas pats sukilimas, būtent, jo organizacija, pačios kautynės, kiek vaizduojamas ūpas, nuotaika, parodoma atskirų žmonių psichologija, charakteriai. Įdomiai parašyta apie tu laikų Palangą ir jos kurortą, kur „iš rusų pavergtos šalies čia vasarydžiais suvažiavę lenkai jautėsi, tartum savo laisvon tėvynėn patekę“. Palanga buvęs ramiausias kampelis, kur lenkai beveik nevaržomai galėjo rinktis ir tartis prieš rusus.

MŪSŲ LAIKRAŠČIO KALENDORIUS 1934 m. 96 pusl. Kaina 50 ct.

V. P. L. RAUDONKEPURAITE. Trijų veiksmų komedija. Vaikų teatras. M. Pustopedskio leidinys. Vilkaviškis 1933 m. 28 pusl. Kaina 80 centų.

Ši trumpūtė nežinomo atoriaus parašyta komedija, sekant žinomą pasaką, nors ir taikoma vaikų teatrui, bet vargu ar pritaikinta. Nors komedija visai trumpūtė, bet vis dėlto turi 3 veiksmus ir daugybę scenų. Kadangi kiekvienam veiksmui reikalingos kitokios dekoracijos, todėl tokio veikaliuko pastatymas būtų gana sunkus ir kažin ar vertas.

Vil-tis

POLICIJA 1934 m. 1—2 Nr.

Š. m. sausio 1 d. suėjo dešimts metų, kai buvo pakeista Lietuvos sienų ir demarkacinės linijos apsaugos forma. Sienoms saugoti buvo įsteigta pasienio policija, priklausanti vidaus reikalų ministerijai, kurios vadybon nuo 1924 m. sausio 1 d. ir perėjo sienų apsauga. Šiems visiems įvykiams ir pasienio policijos darbui nušviesti per 10 metų yra paskirtas kalbamasis Policijos nr., kuris žymiai padidintas ir gausiai iliustruotas.

muziejininkų nuomonės ir pageidavimai, pareikšti raštu. Įvertinus visų pageidavimus, nusistatyta prezidiumo patiektas projektas papildyti, pataisyti ir gavus didesnio skaičiaus muziejininkų specialistų nuomones, dar kartą apsvastyti.

Tarp einamųjų reikalų buvo narių pareikšta visa eilė pasiūlymų, kokiais būdais rinkti lėšas tolimesnei muziejaus statybai. Tuos visus pageidavimus ir pasiūlymus prezidiumas artimiausioj ateity sugrėtins su skyrių pageidavimais ir galutinai nustatys būdus, kuriais prašys visuomenės paramos. Be abejoj, dar šiais visais reikalais ne kartą teks ir komiteto nariams savo nuomonės pareikšti ir muziejaus statybą susidomėjusia visuomenę painformuoti per spaudą ir radio.

LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA II t. VIII sasiuvinis

Čia aiškinami žodžiai nuo Balsių miškas ligi Baltvyžių giria, pusl. 897—1024. Labai daug medžiagos, surištos su Lietuvos gyvenimu ir žmonėmis. Svarbesnieji ir gana ilgi straipsniai: Baltijos jūra, Baltų kalbos, Baltų tautos, Baltvyžių giria. Visa tai gausiai pavaizduota idomiomis iliustracijomis.

VAIŽGANTO RAŠTAI XIX. Kaunas, 1933 m. 326 pusl. Kaina nepažymėta.

Siame tome duodama daug medžiagos mūsų literatūros istorijai. Daugiausia čia kalbama apie naujuosius mūsų literatūros nuotykius ir asmenis. Straipsniai surinkti iš periodinės spaudos ir sudėti į vieną knygą. Dalis jų buvo Lietuviškoji Enciklopedijoje, būtent, rašytojų ir veikėjų trumputės biografijos.

LIETUVOS ŽYMŪS ŽMONĖS, KURIE NEGERIA. Redagavo dr-as J. Matuzas. Kaunas, 1933 m. 49 pusl. Kaina 50 ct.

Tai propagandinė Liet. Kat. Blaiybės draugijos išleista brošiūrėlė, kur visa eilė žmonių pašisako prieš svaigiųjų gėrimų vartojimą.

Redakcijos atsakymai

J. Gražuliui. Honoraras Tamstai yra išsiųstas švenčių metu Vytauto g-vės Nr. 25 adresu. Jeigu dar negavai, užėik į vietos paštą. K. Bradūnui taip pat išsiųstas.

J. Leblionkai. Tamstai išrašytas „Karys“ visiems 1934 metams.

V. Noreikai. Tuo tarpu klausiamu reikalu nieko negirdėti.

J. Šiožiniui. Už honorarą Tamstai išrašytas „Karys“ iki 1934. X. 1. Pereitų metų paskirų numerių dar galima gauti.

C. Mutelkai. Nurodytu adresu siuntinėsimė „Kari“ visus 1934 m. Iš Tamstos honoraro užteks už visų metų prenumeratą.

V. Ulčinskui. Klausiamų „Kario“ numerių galėtų gauti. Į Tamstos klausime minimą vietą priimti tai priimtų, bet tik nepatartumėm. Be didelio vargo ir kitokių sunkumų, daugiau ten nieko gero nerastumėte.

Kastyčiui. Abiem išrašėme „Kari“ 1934 m. Už honorarą abiem išeina prenumerata iki 1934. VIII. 15. Atsiuntus 4 lt. 45 ct., būtų palmai atsilyginta už abi prenumeratas visiems metams (11 lt. 55 ct. + 4 lt. 45 ct. = 16 lt.).

V. Girčiui. Sena skola, už ją jau nebegalės išrašyti „Kario“.

Ats. j. Itn. Paulauskui. Už honorarą Tamstai išrašyta visiems 1934 m. „Karys“ ir „Kardas“.

J. p. P. Vaišvilui. Norint pasilikti tarnyboj arba gauti naują, reikia kreiptis į tuos viršininkus, kurių žinioj nori tarnauti. Norint vidaus policijoj gauti tarnybą, reikia kreiptis į apskrities viršininką. Žinoma, reikia turėti karo tarnybos atlikimo liudijimą ir savo viršininko atestacijas. Kitas žinias gausite istaigose, kur kreipsitės tarnybos reikalu.

Eil. B. Adomavičiui. Nors atvirutėj surašėte ir visą „Kario“ puslapį, bet dar persilpnas rekordas. Rašydamas dar smulkiau ir stacionis raidėmis, būtumėte galėjęs daugiau prirašyti. Pabandęs pamatysi, kaip pats savo rekordą sumuši. Teko matyti ant ryžio grūdo 200 ženklų įrašyta. Čia tai jau galima priskirti prie gerų rekordų.

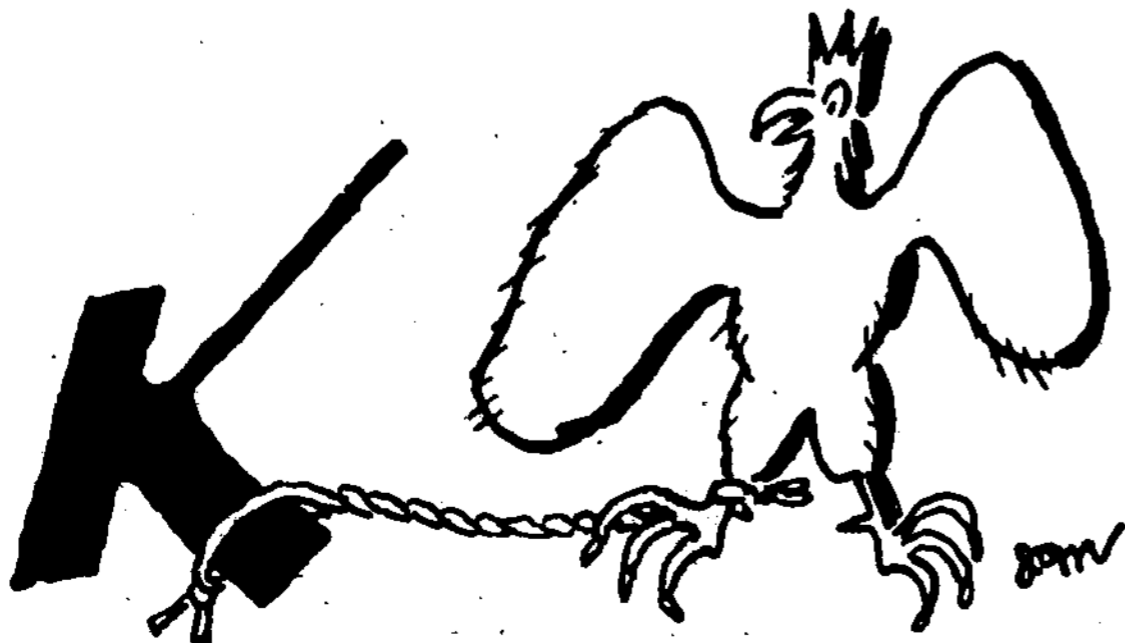
Kuncai. Kreipkis tuo reikalu į apskrities viršininką. Ten viską išaiškins.

J. Šiožiniui. Iš paskiausiai atsiųstų Tamstos dalykėlių per daug vaikiški. Gal tiktų kuriam nors vaikų laikraščiui.

Kar. j. p. Mironui. „Kary“ kiekvienas gali bendradarbiauti. Pabandykite atsiųsti. Jeigu tiks, idėsimė. Nematę negalime spręsti. Honorarus ikainoja atitinkama komisija, įvertinusi rašinį bei piešinį.

Galvosūkis 3 nr.

(Vert. 1 tšk.)

Ispėkit, ką tai reiškia!

Galvosūkių 1 nr. sprendimas**KULK. O, SVAIDYS = KULKOSVAIDIS**

Gerai išsprendė: 1) v. p. J. Preibys (K. P. M.); 2) M. Galžutis (KT); 3) V. Paliušis (K); 4) eil. A. Gudelis (pion. b.); 5) A. Bernotas (Us.); 6) P. Budreika (KKDD); 7) gr. F. Lilionis (KPM); 8) Al. Tuimyla (K); 9) eil. Vyt. Raila (ryš. b.); 10) L. Briedis (VS); 11) j. p. Ign. Budrevičius (pion. b.); 12) j. s. p. J. Davailis (1 p. p.).

Be to, galvosūkių 51 nr. sprendimas įskaitytas gr. F. Lilionui.

Kareiviams, norintiems palengvintomis sąlygomis išsirašyti „Kari“

Daugelis kareivių kreipiasi į redakciją klausdami, kaip išsirašyti „Kari“ palengvintomis sąlygomis.

Visiems aplamai pranešame, kad norintieji išsirašyti ir dalimis mokėti po 1 lt. ir t.t. už „Kario“ prenumeratą, kreipiasi į savo kuopų vadus bei komandų viršininkus. Tie sudaro norinčiųjų sąrašus, juos atsiunčia „Kario“ administracijai, o pinigus surenka vėliau.

Kad nesusidarytų daug išlaidų siunčiant kas mėnuo surinktus pinigus, galima juos siųsti tik du kartu per metus: liepos ir gruodžio m. m.

KARALIAUS GVARDIJOS ŪSAI

Prieš pusę metų anglų karalius Jungis, kaip raitosios gvardijos pulkininkas, pareiškė pageidavimą, kad visi pulko kareiviai ir net karininkai turėtų ūsus. 800 gvardijos karių pradėjo auginti ūsus. Bet, deja, ūsai pasirodė ne tokie drausmingi, kaip gvardiečiai, nes ne kiekvienoj panosėj panorėjo augti. Ūsai teišaugo tik 350 karių, o kitiems, be mažo pūkelio, neauga. Laikraštiniškai tai aiškina gvardiečių jaunų amžium.

„MIKROKOPIŠKA“ KARIUOMENĖ

Mažutė Andoros respublika, esanti tarp Prancūzijos ir Ispanijos, irgi turi savo „kariuomenę“, kurią sudaro 6 kareiviai ir 5 karininkai. Kareiviai parinkti po vieną iš visų 6 apskrčių, sudarančių Andoros respubliką, o kariuomenės vadas, renkamas visuotiniu balsavimu. Kiti 4 karininkai, kurie sudaro vyriausiąją štabą, du skiriami Prancūzų respublikos prezidento, o 2 renkami visuotiniu tautos balsavimu.

Kariuomenė mokymui sušaukiama tik kelioms savaitėms per metus. Kareiuomenė ginkluota pasenusiais, jau seniai kitų kariuomenių nenaudojamais karabinais. Bet Andoros respublikoj tie karabinai laikomi iš tradicijos. Mobilizacija, pagal konstituciją, visame krašte atliekama per 2 valandas. Vienas karininkas joja per visus kaimus ir skaito įsakymą apie mobilizaciją.

Andoros respublikoj iš viso yra 30 kaimų su 5240 gyventojų.

GYVULIAI GALIMA UŽHIPNOTIZUOTI

Mokslininkai patyrė, kad šunes, liūtus, kates, arklius, vištas, kralikus, beždžiones, karvelius, jūrų kiaulytes, žuvis, driežus, žalčius ir vėžius galima užhipnotizuoti. Hipnotizavimas atliekamas šiaip: prieš keletą centimetrų nuo gyvulio akių hipnotizuotojas laiko ranką ir žiūri į gyvulio akis. Su užhipnotizuotu gyvuliu galima viską padaryti. Jisai tuomet atlieka visus įsakymus: kraipo uodegą, purto galvą, kišo kojas ir t. t. Todėl veterinarijos gydytojai sunkesnes gyvuliams operacijas atlieka tik užhipnotizavę.

A. G-ns